Uredništvo in upravništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“
izhaja v pondeljek, sredo in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina Avstr.:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.
Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila se računijo s 15 vin. od 6 redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 26 | Maribor, dne 4. marca 1910. | Letnik II.

Politična razmotrivanja.

V proračunski razpravi, ki se vrši sedaj v državnem zboru, se je oglasil k besedi v sredo, dne 2. t. m. tudi ministrski predsednik baron Bienerth. V dalekoveznem govoru je razkrival stališče svoje vlade. Povedal pa je malo novega, ampak je večinoma ponavljal že predobro znana zagotovila o nepristranosti uprave, in o enaki ljubezni do vseh avstrijskih narodov. Človeku prvi hip ni jasno, ali izvirajo taka zatrdila iz hudomušnosti našega kabinetnega šefa, ali pa kaki neodpustljivi naivnosti.

V času, ko dan za dnem čutimo težke batine, ki nam jih prizadeva ponemčevalni režim posebno glede uradništva in šolstva, vstane ministrski predsednik in mirno, smehljajoče poudarja, da je njegove vlade glavni cilj „nepristranska, opravičenim zahtevam vseh narodov služeča, vsakemu enostranskemu uplivu odvzeta uprava“. Take trditve so v žalostnih dnevih, ko gospodari v justični upravi Hochenburger in je Schreinerjev fotelj še gorak, vendar nekoliko pregroba naivnost v poznanju faktičnih razmer, in morajo izvirati samo rogajočemu in sarkastičnemu cinizmu. Ako je baron Bienerth sam, in se spomni na direktive, po katerih baje vlada in hoče vladati, potem si najbrže nekoliko spremeni znano napevko in si zažvižga: Du bist zu schön, um wahr zu sein.

V drugem delu svojega govora je baron Bienerth zelo samozavestno in optimistično dajal duška svojemu prepričanju, da se bo posrečilo sporazumljenje v narodnih vprašanjih in pričelo s pozitivnim delom na gospodarskem in socialnem polju.

Kot prvo najvažnejšo zadevo, ki čaka rešitve, je označil starostno zavarovanje.

V najožji zvezi s tem postulatom vsega avstrijskega ljudstva je pa zboljšanje in saniranje desolatnega stanja naših državnih financ. V ta namen ne bo samo potrebno, zvišati dohodke, ampak tudi zmanjšati izdatke. To bi se dalo posebno doseči, ako bi se reorganizirala državna uprava. Raditega se je rodila ideja, sestaviti cesarsko komisijo, ki bi naj pripravila tla za ekonomično preosnovanje vsega državnega aparata.

Tako je razlagal baron Bienerth svoj program, in akoravno je označil še marsikateri problem, ki ga namerava rešiti, ni vendar mogel vzbuditi v zbornici kako posebno zadovoljno razpoloženje. Mogoče še nasprotno.

Slovanska Unija, ki že itak stoji v najostrejšem boju proti sedanji vladi, v katere imenu je tudi pri prvi priliki izjavljal njen šef, da ne namerava spremeniti sedanjega ponemčevalnega kurza, gotovo ni bila ravno prijetno iznenadena, ko je slišala, da je nujno potrebna rešitev vprašanja italijanske pravne fakultete, ker je sedanji položaj v tem oziru neznosen, in je zakrivil že vsega obžalovanja vredne zapletljaje, a se o opravičenih slovanskih zahtevah po novih vseučiliščih ni nič omenilo.

Ravno tako ne more pomirjevalno uplivati na „Slovansko Unijo“ zadržanje vladnih nemških svobodomislecev, ki so zagnali tak hrup radi Schmoranzerjevega imenovanja. Ako vladne stranke jahajo na takih bagatelnih malenkostih, in hočejo radi njih prevrniti vso Avstrijo, potem je vsako sporazumljenje fantom, ki je v neodsegljivi daljavi. Še mučnejše pa upliva, ker se je tudi v tem slučaju zopet jasno pokazala prodirajoča tendenca nemške politike, ki zahteva proti vsem pravilom pedagogike in honetnosti, popolno ponemčenje že itak preveč nemškega mariborskega učiteljišča, in hoče — občudujte svetovno nemško resnicoljubnost! — za slovenske šole nemškega nadzornika.

Tem potom ne bomo prišli vkup, in ministrski predsednik lahko še tako ljubeznivo vabi k „mirnemu, sistematičnemu delu“, in zagotavlja, da zbornica vsa prekikeva „volje k delu“, a vendar ne bo šlo.

Slovani so kot državo ohranjujoč element, vedno pripravljeni, sesti k vladni mizi, in pomagati rešiti v dolgeh in krivičnostih se potapljajočo državno ladjo, a samo pod pogojem, da se jim da popolno enakopravnost. Jerobstva so se Slovani docela naveličali, in nočejo več robotariti.

Temu razpoloženju je dal tudi govorečo obliko poslanec Kramarž, ki se je kot zastopnik Jednote za baronom Bienerthom oglasil k besedi. Najprvo konstatira, da ni povoda, da bi Slov. Unija spremenila svoje stališče nasproti vladi, ker je ostal sistem, akoravno je odpadel dr. Schreiner, še vedno stari. Nadalje izvaja: „Ministrski predsednik ni z nobeno besedo označil, kaj pravzaprav misli. Zastonj smo čakali, da bi pripoznal, da je največja ovira za pozitivno delo ravno sistem sedanje vlade; zaman smo tudi čakali na vest, da se hoče spremeniti vlada in sistem . . . Mi se ne izogibljemo razpravljanju o narodnih zadevah, ampak smo nasprotno ravno pri pogajanjih v Pragi očitno dokumentirali, da imamo resno voljo, razmotrivati o problemu našega narodnega spora. V tem trenotku je pa vlada kakor nalašč poslala na Češko dr. Schreinerja.“ Svoj govor konča dr. Kramarž: Mi se borimo proti sistemu, ker se vlada v naši državi proti celim narodom.“

Dr. Lueger.

Ves Dunaj, da, vsa naša javnost je bila prepričana, z ozirom na poročila zdravnikov, da utegne vsak čas ugasniti luč življenja ljubljenca Dunajčanov in nas vseh, dr. Luegerju. A katastrofe še ni. Dr. Lueger še živi, je pri zavesti in ima še humor, a upanja, da bi okreval, vendar ne moremo gojiti. Pomagati mora samo Vsemogočni. Krščansko misleči Dunajčani opravljajo po dunajskih cerkvah mnogovrstne pobožnosti k Bogu, da bi jim še ohranil dragega voditelja . . .

Dne 2. marca popoldne se je bolniku obrnilo malo na bolje. Lueger se je prebudil in se vzdignil v postelji. Zdravniki so konštatirali, da se je začelo obračati na bolje. Vendar to upanje je bilo prazno, ker bolnik ni mogel ničesar zavžiti in vsled tega telo popolnoma oslabi.

Dne 3. marca opoldne so zdravniki Luegerja vendar pripravili do tega, da je zavžil nekaj hrane: nekaj žlic juhe, par koscev postrvi in nekaj drugih malenkosti. Spil je tudi nekaj piva in zahteval ciga-

PODLISTEK.

Stoj na veke domovina!*

V poklon vrlemu rodoljubu Dragotinu Jakliču, župniku Špitaličkemu o veselem imendanu 4. nov. 1869.

1. Stoj zastava majke Slave,
Kakor skal jeklene glave,
Za očetov mili dom;
Naj ravn v šibre svet razpada,
Te vsa pekla moč napada
In razsaja boja grom;
Kakor skal jeklene glave
Stoj zastava majke slave!

2. Stojte vrli rodoljubi
V bran sramoti in pogubi,
Bodi dan ali bodi noč;
V slavo drage domovine
Navdušuje Slave sine
Naj ljubezni silna moč!
V bran sramoti in pogubi
Stojte vrli rodoljubi!

3. Stojte sini očetnjave
Vsi junaki večne slave
Ko v pečine vrašen hrast!
Ako bomo vsi Slavjani
Złožni v eno telo zbrani
Zemlje krog bo naša last;
Vsi junaki večne slave
Stojte sini očetnjave!

4. Tud ve milene Slavjanke
Stojte kakor oroslonke
Za cesarja, vero, dom;
Po junaštvu sinov v bojih
Po ljubezni bratov mojih
Vas junak'nje spoznal bom;
Stojte kakor oroslonke
Tud ve milene Slavjanke!

5. O prelepa domovina!
Stoj na veke brez pogina,
Kri, življenje za-te dam;
Prej zatisnem naj očesa
Duša loči se telesa,
Ko ljubiti te neham;
Stoj na veke brez pogina,
O prelepa domovina!

* * *

Za današno vezilo.

6. Mi pa kupice vzdignimo
In na zdravje brata pijmo:
Bog te živi Dragotin!
„Živi dika majke Slave
In Slovenc od nog do glave
Živi, živi Slave sin!“
Tak pojo ti dnes Slovani
V bratovski ljubezni zbrani.

Josip Virk, Ločki.

* Opomba uredništva: Č. g. kaplan Maks Ocvirk iz Vitanja nam je poslal to zanimivo Virkovo pesem, ki še ni bila objavljena. Rokopis hrani g. I. Rupnik, nadučitelj v Vitanju.

Ko je priplul parnik k skalnatemu otoku.

(Švedski spisala Helena Nyblom.)

(Dalje.)

Sčasoma je postajalo vedno glasneje. Zamaški so pokali, gospodje so govorili slavnostne govore in mladina je neprestano menjala prostor.

Zdaj so jedli, zdaj pa zopet plesali, peli in pili.

Kolesarja sta v resnici privlekla svoje ljubljeno kolo gor in sta kolesarila v velikih krogih po travniku.

Ker so bili muzikantom dobro postregli, so igrali z vedno živejšim povdarkom, a starega trebušnega gospoda se je lotila taka razposajenost, da je začel prevračati po travniku kozolce tako, da se je za njim kotolal njegov visoki črni klobuk.

Vse je bilo ena sama razgrajajoča, pisana zmešnjava; in vsi so soglašali s tem, da se je še malokateri izlet tako srečno obnesel.

Globoko v gozdu, v hosti pod grmovjem so pa ležali mladi in stari favn in opazovali veselico. Bili so tako rujavi in zapleteni v zelenje, da so se komaj ločili od zemlje, ki so na nji ležali.

Vkljub temu so se popolnoma prihulili h tlom pod grmovjem, ker so se grozno bali.

Srce jim je tolklo kot srni, ki se skriva pred lovcem, in tako tiho so šepetali v travi med seboj, da jih niti ptički niso slišali.

„Ali čuješ, kak ropot!“ je rekel stari favn, ko so bobni ropotali. „Kaj neki počenjajo? Najbrž bodo koga žrtvovali.“

„In to tutkanje!“ je dejal mladi favn, „ali ni grozno? Mene kar šegeče med parklji zadnje noge!“

ro, katero je s slastjo kadil. A vse to ne more vzbuditi pravega upanja. Slabo znamenje je, da želodec ne obdrži hrane, akoravno zdravniki poskušajo vse, da bi na ta ali drug način spravili delovanje telesnih organov zopet v tek.

Situacija je taka, da če bolnik ne bo nič zavžival, bodo telesne in duševne moči propadle popolnoma in je katastrofa neizogibna.

Bolnik je že sedaj tako shujšal, da je le senca poprej tako čvrstega in močnega dr. Luegerja. Noge in roke so že docela posušene, obraz upadel. Sem pa tje so že zdravniki opazili, da tudi duševno razpoloženje ni več v prejšnjem stanju.

Kako ljubijo Dunajčani dr. Luegerja se vidi tudi iz tega, da je več odličnih Dunajčank se ponudilo, da skuhajo bolniku okrepčujoča jedila; celo prvi cesarjev kuhar je hotel skuhati za Luegerja neko posebno izvrstno juho. Ker pa bolnik ne more zavživati, vsa ta dunajska skrb in postrežljivost nič ne pomaga.

Dne 3. marca zvečer je bolnik zavžil nekaj vode, v katero mu je sestra primešala malo beljaka in konjaka.

Zdravniki izjavljajo, da če bodo bolnikove moči tako rapidno kot zadnje dni padale, ne bo vzdržal več dolgo. Lueger sam je rekel: „K Veliki noči me boste pokopali . . .“

Lueger kot katolik.

Lueger je mnogokrat rekel: Kolikokrat sem se v težkih in burnih časih vprašal: Kam naj se obrnem? In jaz smem reči: Naš Gospod me še ni nikdar zapustil. Če so prišli še tako viharni časi, to mi je bilo vedno pred očmi: Nekdo čuva nad nami, na njega se smemo vsak čas zanesti. To je naš Bog! — O verskem odpadništvu se je Lueger večkrat izrazil: Da postane protestant iz prepričanja katoličan, to razumem, a nikakor ne morem razumevati, da bi katoliški kristjan postal protestant.

Dr. Lueger še vedno šaljiv.

Prijatelji pripovedujejo, da Luegerja njegov zdrav humor tudi v silno težavnih in bridkih trenotkih življenja ni zapustil. Če so bili žalostni in potrti, jih je s svojo šaljivostjo vedno spravil v dobro voljo. Zanimivo je, da ga to razpoloženje in humor tudi v tej težki bolezni še nista zapustila. Že zadnjič smo omenili dva dovtipa. Evo vam novih! Ko je zadnji četrtek, dne 3. marca bolnik zavžil nekaj kave, in ga je zdravnik vprašal, ali mu je kava kaj dobro dišala, je bolnik odvrnil: „Ali Vam diši?“ Ko mu je zdravnik odgovoril, da on ne pije kave, je rekel Lueger: „No, to imate pa prav!“ Ko mu je sestra na zahtevo prinesla ponoči požirek vode, v katero mu je pa primešala nekaj okrepčujočih snovi, jo je bolnik vprašal, ko je pokusil, kaj je to. Sestra odgovori: „Voda.“ Lueger pravi, da to ni res; sestra pa trdi, da ima on drug okus v ustih. Lueger smehljaje pravi sestri: „No, no, nafarbati se pa že ne pustim.“

Grafenauerjev nujni predlog.

V zadnji številki smo že omenili poslanca Doberniga, ki je v dolgoveznem govoru dokazoval, da se koroškim Slovencem godi kakor v nebesih in branil nestrpne nemške uradnike. A našim honetnim nasprotnikom, ki jih je Grafenauer s svojim aktuelnim predlogom zadel v živo, da so vsi srditi in razgreti poskočili, tega ni bilo dovolj. V debato o predlogu, o katerem nemški listi zaničljivo govore, da je „silne važnosti“, „dalekosežnega pomena“ itd., so poslali svoje glavne razgrajače, ki naj bi s šumnim vpitjem zakrili azijatske razmere na Koroškem.

Razburljivi češki vitez, nemško-radikalni Stransky, je spustil v svet duhovito trditev, da hočejo Slovani Nemcem njihovo domovino — seveda Avstrijo — ognjusiti s tem, da slovanizirajo popolnoma nemške kraje. Ko bi hoteli vendar ti nestrpneži iti v blaženo Prusijo. Mi bi bili zadovoljni in oni tudi, ker bi jim nobeden ne ognjušal več njihove pangermanije.

Krepko je odgovarjal temu prenapetnežu katoliško-narodni češki poslanec Šilinger, ki je povdarjal, da Slovani nočejo nobenega in nikjer slovanizirati, a si tudi ne pustijo vsiljevati nemščine.

Iz Grafenauerjevega predloga se jasno razvidi, kako dela železnična uprava z deželnimi jeziki, ki bi morali biti enakopravni. To je simptomatično za avstrijske razmere. Veseli nas, da se je zopet oglasil Čeh, ki se je potegnil za naše opravičene zahteve.

Da pri tej gonji proti Slovencem ni smel manjkati vsenemški Malik, tega ne bo dvomil nihče, ki le nekoliko pozna tega političnega junaka. V svoji brezmejni oholosti je drzno trdil, da so afere na postajah povzročili slovenski odvetniki, ki pridejo h železniški blagajni in prično z uradniki cele konverzacije. Ker pa nemški uradniki ne znajo toliko slovenščine, da bi imeli cele diskusije o slovenski literaturi, nastanejo prepiri. V tem žanru je povedal še mnogo nesmiselnosti, ki delajo vso čast svojemu duševnemu očetu.

Za zavijanji vsenemškega propagatorja je prišel na vrsto rusinski poslanec Eugen Lewicki, ki je tudi krepko podpiral naše zahteve.

Največ upanja so pa stavili Nemci na svojega Wastiana. Že par dni so naznanjali listi, da bo tudi Wastian šel v ogenj proti Grafenauerjevemu predlogu. In slišali smo ga. Bilo je mnogo bobnanja in gromenja, in konec je bil radi krepkih medklicev naših poslancev vendar le žalosten in silno pohleven.

Najprvo težko napada poslanca Grafenauerja, potem pa izraža svojo sočutje slovenskemu ljudstvu, ker je prepričan, da ga bo politika njegovih poslancev oškodovala. Toliko skrbljivosti za nas Slovence pa vendar presega že vse meje. Pa ni samo Wastian tak. Zastavim vse svoje dolgove, da bije v srcih vseh alpskih nemških poslancev taka ljubezen do nas. Za vso to gorečnost pa ne zahtevajo nič drugega, kakor da bi lepo molčali in dalje hlapčevali.

V svojih izvajanjih, ki so radi plitvosti razočarala najožje njegove somišljenike, Wastian veselo trdi, da je Grafenauerjeva metoda, ki jo ima pri zasledovanju svojega cilja, ki je: vstvariti prepad med Nemci in Slovenci, ta, da nekaj drzno trdi, ne da bi potem to dokazal. Par stavkov pozneje pa pravicoljubni Wastian emfatično zagotovi, da masa slovenskega ljudstva srčno želi biti priklenjena na Nemce, in nima nobenega vzroka in tudi ne veselja, sodelovati pri takih mučeniških storijcah — (s tem meni nemška nasilstva na celovškem kolodvoru.

V svoji zagamanosti sanja Wastian tudi težke sanje o trializmu in vidi ves jug posejan s samimi veleizdajalci, ki konspirirajo z Rusijo, da bi osnovali Veleslavijo.

Ako potem človek še sliši, kako sodi Wastian o slovenščini, o kateri pravi, da jo je umetno skupaj zvarila avstrijska vlada, in ne pomisli, da se zarukani koroški Nemci ravno tako zastopijo na Goethejevo nemščino, kakor zajec na boben, potem mora priti do trdnega prepričanja, da se nahajajo naši nemški nasprotniki v silno nevarnem in bolestnem stanju.

Za Wastianom govori Poljak Stojalowsky, ki se pridruži zahtevam Slovencem.

Krepko in odločno je zavrnil nemške oholeže in naduteže dr. Krek, ki je bil generalni govornik. Rekel je: V Perziji je žalibog mnogo prerano umrli Artakserkses (splošna veselost) dal razglasiti vse naredbe v vseh jezikih svoje države. Dobro bi bilo, ako bi avstrijske vlade in avstrijski Nemci, ako študirajo zgodovino, si vzeli vsaj to k srcu, kar se je zgodilo v Perziji že 4000 let pred Kristusom. Spametujte se vendar enkrat in dajte pravici ono mesto, ki ji gre, da se ne bodo več vršili sramotni ekscesi in provokacije!

Za tem je bilo glasovanje in je bila nujnost predloga, za kar je potrebna dvetretjinska večina, odklonjena.

Predlog je sicer odklonjen, a je dosegel svoj namen, ker je širna javnost dobila nekoliko vpogleda v despotsko vladanje koroških in štajerskih Nemcev.

Položaj na Španskem.

(Padec ministrstva. — Cerkev in politika. — K reviziji konkordata.)

Kar hipoma se je spremenilo politično obzorje v Španiji. Ministrski predsednik Moret, ki je bil naslednik konservativnega Maura, je moral narediti prostor nekdanjemu justičnemu ministru Jose Canalejas y Mendez. Z njim je prišel znan svobodomislec in hud nasprotnik konservativcev do politične veljave.

Maura je bil žrtev evropejskih prostozidarjev. Moret je padel, ker je izgubil zaupanje v svoji lastni liberalni stranki, ki je zelo veliko od njega pričakovala.

Sedaj vre v celem kraljestvu zavoljo načrtov, katere misli vresničiti liberalna vlada. Splošno ogorčenje vlada med katoličani zaradi takozvanih laiških šol, ki so bile od škofov obsojene, a jim je Moret zopet pripoznal pravico javnosti.

Radi nevarnih predznamenj so postali katoličani pozorni. Nadškof toledski, kardinal Aguizze y Garcia, se je oprijel določil sv. očeta, ki so namenjena katoliškim volilcem. Nasveti sv. očeta so sledeči:

1. V slučajih, kadar zahteva to občna blaginja, se morajo za dom in vero žrtvovati osebni nazori in strankarsko nasprotje; ne misli se pa s tem, da se naj stranke nehajo.

2. Nikogar se ne sme siliti k pristopu h kakšni politični stranki. Tudi ni dolžnost, da bi se moral kdo poštenim političnim prednostim kake stranke odreči. (Govori se tukaj seveda samo o katoliških strankah.)

3. Če zahteva verski in narodni blagor, se mora ljudi različnih strank zediniti. To združenje je pa lahko samo slučajno in mimogredoče, ker okolščine in potrebe zahtevajo enotnost v delovanju.

4. Skupno se moramo potegovati za pravice vere posebno pri volitvah. Ni dovolj, da podpirajmo samo lastne kandidate, ampak pomagati moramo tudi takim, ki dajo poroštvo za vero in dom. Pri izberi kandidatov glejmo bolj na njihove zmožnosti, kakor pa na njihovo pokoljenje in stan. Potrudimo se požrtvovalno združiti različne osebe in stranke za ta vzvišeni smoter. Kjer pa tega ni mogoče, naj se previdno in spretno pogovori s tistimi, ki hočejo bolj brezbarvne voliti, da bodo zahtevali od njih, naj ne nasprotujejo veri. Ne vdeležiti se volitev ni pametno in tudi ne hvalevredno; navadno prinaša to obilo žalostnih posledic.

„Glej! Glej!“ je zašepetal stari favn, „zdaj zopet leti dvojica velikih ptic čez travnik. Pravzaprav pa niso videti tako neumne! Ena ima rdeče perje, a druga svetlo-višnjevo! — Toda čuj! Zapele so! — Pojejo tudi! In nekaj takega imajo kot roke! Skoro kot naše vile!“

„Pfuj, pfuj!“ je zašepetal mladi in pritegnil glavo še bolj k sebi, „kaj pa ta dva grda pajka, ki lezeta sem! Takega pa še ne! In kako letita! Pomisli, ako bi pribrenčala naravnost proti nam!“

In naredil se je popolnoma ploščatega, ko sta švignila oba kolesarja mimo grmovja.

„Kaj bo neki tisto, kar pijejo gozdni zlodeji?“ je vprašal stari, gledaje gospode pri šampanjcu. „In čez roke jim teče, kakor morska pena, in potem lučajo v zrak kamenje ter se dero! Kaj se jim je treba dreti! Saj jim nihče nič noče!“

„Vidiš-li črnega tu-le“, je šepetal mladi, „ga li vidiš? Gotovo je star morski prešič! Poglej ga no, kako nori! Kakor krogla se vali čez travnik!“

Stari favn je nekoliko iztegnil glavo; in v tem trenutku se je privalil čez travnik stari, debeli gospod, prevračajoč kozolce.

Bilo je tako smešno, da je stari favn pozabil na vso previdnost ter bruhnil v glasno se razlegajoč smeh.

Stari gospod je obsedel z razkrečenimi nogami na zelenem travniku in strmel pred se, a na rožnatem, potnem obrazu se mu je bral strah.

Gospodje, ki so hoteli ravno piti, so odložili z mrzlično naglico kozarce iz rok.

Naenkrat je bilo tiho kakor v grobu in oči vseh so bile obrnjene proti strani, odkoder je prišel glas.

„Kaj je bilo to?“ je slednjič vprašal tresoč ženski glas.

Nekaj tako tujega in divjega je bilo v tem glasu, ki so ga bili slišali, da je navdalo vso veselo družbo z grozo.

Kaj je neki bilo?

Toda vodnik družbe je stopil iz vrste s kozarcem v roki.

Klobuk je imel postrani in glas nekoliko negotov. Ali je bil šampanjec kriv? Lahko je bil pa tudi strah, ki ga je skušal zatajiti.

„Le ne vznemirjajte se, gospodje moji in dame — moje ljubeznive dame, sem hotel reči. Kar ste slišali, je le odgovor narave na veselje človeških otrok. Usojam si predlagati gromoviti „živio!“ na vse neznane naravne duhove!“

Dvignil je kozarec na vse štiri strani in ga pristavil k ustom.

Vsi so ga posnemali.

Tedaj se je zopet nekdo zakrohotal med grmovjem: dolg smeh, spominjajoč na kokanje kokoš.

Vsi družbi so lezli mravljinci po hrbtu.

„Morda se napravlja nevihta“, je dejala dama in gledala na brezoblačno nebo, ki se je razprostiralo nad njimi. Vzdihnila je. Ozračje je postalo tako dušeče-soparno.

Klobuk starega gospoda se je bil zakotolal prav do grmovja, kjer so bili skriti favni.

„Kakšna čudna reč pa je to?“ je rekel stari favn in iztegnil svojo suho, rujavo roko po njem. Toda ker ga tako ni mogel doseči, se je splazil nekoliko naprej, tako da se je prikazala cela njegova glava s kozjo brado, ošiljenimi ušesi in pa malimi rožički.

Neka dama, ki je strmela v stran, odkoder je prišel krohot, je glasno vskliknila.

„Hudič!“ je zaklicala, „sam hudobec se je skril v grmovju!“

Planila je pokoncu, kakor bi jo bil pičil gad, in druge dame so ji sledile.

Ko je pa favn zapazil, kako zelo jih je prestrašil, se je zravnal v vsi svoji visokosti, prekrižal roke čez prsa in se še glasneje smejal.

Tedaj so ga lahko vsi natančno videli. — Stal je tam mogočno s svojo belo kozjo brado, dolgimi in ošiljenimi ušesi in z malinovjem med rogovi.

In potem je vzdignil svojo kozlovsko nogo in stopal počasi iz grmovja.

Tedaj se je pa polotila cele družbe pravcata panika. Otroci so jokali, psi so bevskali, gospodje so vpili in kričali, a dame so omedlele.

Vsi so planili v divjem begu s travnika. Kolesi in šampanjske steklenice, stare gospe in veliki bobni, dragi solnčniki in načeta šunka, vse se je valilo v zmešnjavi po bregu navzdol.

Polovico tega, kar so bili prinesli, so pustili na travniku. Vsak je imel le eno skrb: da bi prišel živ na parnik.

Toda en član družbe je bil med tem šel po svojih lastnih potih.

Bila je to deklica, stara komaj osemnajst let. Udeležila se je bila izleta s parnikom, ker je že dolgo želela priti na beli skalnati otok.

Ob jasnem vremenu je večkrat videla beli otok, kako kipi kakor bele sanje iz morja, in sedaj je bila v resnici tukaj.

Ko so se bili drugi vtaborili na travniku, je šla dalje v gozd in splezala višje na goro.

Bil je vroč dan. Imela je na sebi svojo najboljšo obleko in slamnik je nesla v roki.

Začela je trgati mlado bukovje in si je zvila okoli las venec.

(Konec prihodnjič.)

5. Na ta način naj se dela pri vseh volitvah, bodisi pri parlamentarnih, provincijalnih ali pa občinskih.

Politika katoličanov naj bo politika prodiranja, krepljenja in edinosti. Ako okoliščine zahtevajo, naj katoličani volijo brezbarvne kandidate; v parlamentu naj pa sprejmejo izmed škodljivih manj škodljive postave, ali pa naj predlagajo spremembe, ki naj postavo vsaj oslabe, ako je že onemogočiti ne morejo. V dvomljivih slučajih se naj pa obrnejo do škofa.

Tako se glase nasveti sv. očeta in te propagira toledski nadškof.

Revizija konkordata se je začasno ustavila. Še pred kratkim se je poročalo, da je nekdanji poslanik na kraljevem dvoru v Rimu, Perez Caballero, ki je postal minister zunanjih zadev, govoril v Vatikanu s papeževim državnim tajnikom in pri tem začel pogajanja za spremembo konkordata. O vspehu se je izrazil zelo povoljno.

O teh pogajanjih krožijo v zadnjih dneh vsakovrstna neresnična poročila.

„Imparcial“ pravi, da se je Vatikan branil zapričet pogajanja. Ko je prišel Perez Caballero v Rim, da bi kralju izročil pisanje, s katerim ga je kralj odpoklical, je zasnoval pogajanja. Nuncij v Madridu je nato oddal vladi listino, v kateri sveta stolica povdarja, da se vzdrži od vsakega pogajanja. Romanones, vodja liberalcev, se je radi tega izjavil, da je s tem vrnjena Španiji popolna prostost: Vlada lahko predlaga parlamentu reformo konkordata, posebno pa lahko zahteva zatvorjenje nekaterih verskih redov.

Takemu razlaganju je nuncij seveda nasprotoval. Kralj se je pa postavil na stališče, da se mora kot konštitucionelni vladar držati vlade, a misli pa, da je odpor Vatikana neopravičen. Radi tega se je dal nunciju nalog, s primernimi sredstvi Vatikan pomiriti. To laž je raztrosil „Imparcial“ po celem širokem svetu.

„Osservatore Romano“ pa je te trditve odločno razkrinkal in brez ovinkov razjasnil, da prijateljska pogajanja med sveto stolico in špansko vlado še naprej obstojajo.

A ne le to. Pri vsej zadevi se je jasno pokazalo, da sedanji vodilni krogi ne poznajo zgodovine pogajanj glede spremembe konkordata, ker drugače bi ne morali v takem smislu informirati liste.

Pogajanja glede spremembe konkordata med sv. stolico in Španijo so se že pričela dne 12. julija 1904. Dotična listina se glasi: Njih Svetost papež Pij X. in Njih katoliško Veličanstvo kralj Don Alfonz XIII. gojita srčno željo, nekaj določil konkordata od leta 1851 spremeniti, v kolikor se ta namreč nanaša na vero in duhovščino.

V ta namen sta bila pooblaščena za pogajanja: za sveto stolico nuncij Rinaldini, za špansko vlado pa senator in državni minister Don Fausino Rodriguez San Pedro.

Sklenila sta sledeče:

1. V soglasju s konkordatom iz leta 1851 se naj mesec dni po potrdilu protokola sestavi mešana komisija, katere polovica naj obstoji iz članov določenih za to od svete stolice in druga polovica iz članov španske vlade.

2. Predsednik te komisije naj bo nadškof toledski.

3. Ta komisija naj ima sledečo nalogo:

a) Na novo razdeliti in omejiti škofije cele države, kakor tudi urediti župnije.

b) Nasvetovati, katere škofije se naj opustijo.

Ti nasveti se naj izvršijo v smislu točke

c) ki pravi, da se naj s posebno pazljivostjo prouči, na kak način bi bilo mogoče prihraniti glede duhovščine državi nekaj izdatkov, ne da bi cerkev trpela kakšno škodo.

d) Zato se naj prouče sredstva, po katerih bi se zvišali kmečkim župnijam na najprimernejši način dohodki.

4. Ti predlogi naj bodo sveti stolici in španski državi temelj, na katerem bi se naj prišlo do zedinjenja v označenih točkah.

5. Ta protokol se naj potrdi in v najkrajšem času predloži v Madridu.

Štiri leta so že pretekla, a protokol še ni bil potrjen. Potrjen bi pa bil mogel biti, kakor pravi listina, v najkrajšem času.

Pravi vzrok tega zadržka se ni nikdar uradno razodel. Gotovo je, da se je moralo še marsikatero pomoto odstraniti, a vendar zadene precejšen del krivde špansko vlado, kakor tudi španskega poslanika v Vatikanu.

Šele dne 13. julija 1908 se je protokol potrdil.

Kako pot si je začrtala nova radikalno-svobodomiselna vlada, se še ne da povedati. Skoraj gotovo pa je, da se bo cerkvena politika novega ministrstva kmalu obrnila proti zahtevam in pravicam cerkve in katolikov. Da se ta žalostna perspektiva bržkone vresniči, nam je porok novi ministrski predsednik. Ako vsa ta znamenja ne varajo, čakajo španske katolike težki boji.

Somišljeniki, agitirajte za „Stražo“. Skrbite, da dobite kar največ naročnikov. Zahtevajte odločno po vseh gostilnah „Stražo“. Posnemajte v tem oziru naše nasprotnike.

Politični pregled.

Državni zbor.

Seja 2. marca.

Najprvo sta govorila ministrski predsednik in pa poslanec Kramar, kar razpravljamo na uvodnem mestu.

Za njima so govorili nemški-nacionalec Stölzl, ki se je trudil polemizirati s Kramarom, češki agrarec Stanek, ki je zagotovil, da je sporazumljenje mogoče samo tedaj, ako se da narodom popolno enakopravnost.

Seja 3. marca.

Glavna pozornost ni obrnjena proračunski debati, ampak Grafenauerjevem predlogu, o katerem se bo glasovalo koncem seje.

K proračunski debati je govorila cela vrsta govornikov. Med njimi je vzbujal največ pozornosti načelnik Poljskega kluba Glambinski. Ostro je nastopil proti železniškemu ministru, ki germanizira v vzhodni Šleziji poljske delavce in hoče odpraviti poljske napise. Svoja izvajanja, ki so jasna odpoved vladi in so zato senzacionelno vplivala, je končal: „Pričakujemo, da bo v kratkem tudi vlada ne le velike stranke vstvarila predpogoje za delavno večino.“

Nemški listi imajo radi tega afronta Poljakov hudega mačka in prerokujejo vladi težke dneve.

Govorila sta tudi poslanca Biankini in Tresič, ki sta se pritoževala nad zanemarjenjem Dalmacije in zahtevala hitro rešitev železniškega vprašanja.

Nato je prišel v razpravo zopet Grafenauerjev nujni predlog. O tem poročamo na drugem mestu.

Prihodnja seja danes 4. t. m.

Gosposka zbornica

je dne 2. marca sprejela v vseh treh branjih rekrutno predlogo.

Grof Latour je govoril o zunanji politiki. Izraža svoje veselje, da postajajo prijateljske vezi med Avstrijo in Rusijo vedno bolj prisrčne. Prijazni odnošaji med obema državama imajo veliko važnost glede na svetovni mir.

Govornik se bavi tudi na drobno z rekrutno predlogo, ter posebno povdarja, da mora naša država polagati večjo skrb na našo mornarico. Povečati se mora bojno brodovje in sploh gledati na to, da bo naša bojna moč na morju prišla do tiste stopinje, ki jo zahteva bodočnost naše Adrije.

Grof Latour se je tudi toplo zavzel za železniško zvezo z Dalmacijo, ter je stvarno dokazoval, kako velikega pomena bi bilo za državo, če bi bila Dalmacija z novo železnico zvezana s severnimi deželami.

Železniški minister Wrba je odgovoril, da smatra avstrijska vlada za sveto skrb, da se čim prej ugotovi železnica Novo Mesto-Knin.

Pl. Plener izraža veselje nad prijateljstvom med Avstrijo in Rusijo, a pri tem še bolj hvalisa zvezo z Nemčijo.

Hrvaški sabor.

Hrvaški sabor bo sklican, kakor se iz zanesljivega vira poroča, dne 18. marca k rednemu zasedanju.

Železniški odsek.

Železniški odsek državnega zbora je sklenil, da se na progi Trst—Opčina uvede električna gonilna sila.

Raznoterosti.

Oboleli duhovniki. Nevarno so v zadnjem času oboleli naslednji duhovniki: duh. svetnik in župnik Franc Zmazek pri Sv. Benediktu v Slov. gor, župnik Davorin Kralj v Leskovcu pri Ptuju, in Matija Škorjanc, župnik pri Sv. Janezu na Dravskem polju.

Nadškof-koadjutor dr. Frančišek Ks. Nagl je dne 28. februarja definitivno zapustil Trst ter se je z brzovlakom južne železnice podal na svoje novo mesto na Dunaj.

Slovenci na južnem Tirolskem nameravajo prirediti sestanek vseh tamkaj živečih rojakov. Kraj in čas sestanka se določi pozneje. V kratkem obišče vse tamkajšnje znane Slovence narodnjak gospod Valant. Kdor bi vedel za naslov kakega Slovenca ali Slovenke, ki živi v južni Tirolski, naj blagovoli naznaniti na naslov: And. Valant, Schlosser, Untermais-Meran, Reichsstrasse 123 (Süd-Tirol).

Volilne priprave na Slovaškem. Za bližajoče se volitve se tudi Slovaki prav pridno pripravljajo. Izvoljen je bil poseben volilni odbor, katerega člani so najuglednejši slovaški voditelji. Postavili so že nekatere kandidate, med njimi poslanca Milana Hodžo in M. M. Belle. Cela vrsta slovaških občin je izrekla dosedanjim poslancem zaupanje za njih delovanje v parlamentu in izven njega.

Iz dež. šolskega sveta. Učitelju gospodu Fr. Bezjaku pri Sv. Križu tik Slatine se povodom njegove vpokojitve izreče zahvala za njegovo dolgoletno zvesto službovanje. — V Hrastniku pri Trbovljah se ustanovi nova enorazredna ljudska šola z nemškim (?!) učnim jezikom. — Razširjenje šulferajnske dvorazrednice pri Sv. Lenartu v Slov. gor. se vzame na znanje. — Nadučitelji so postali: na slovenski šoli v Leitersberg-Krčevini učitelj na tamošnji nemški šoli Ferdinand Reich; za nadučitelja na tamkajšnji nemški šoli pa Tomaž Wernitznigg (?!?), dosedaj nadučitelj na šoli v Pobrežju pri Mariboru. V Žiče pri Konjicah pride za nadučitelja tamkajšnji šolski vodja Josip Čuček, v Središču je dobil nadučiteljsko mesto učitelj Anton Kosi. — Za definitivnega učitelja na šoli v Zidanem mostu je imenovan Alojz Bučar, učitelj na Dobrni; definitivna je postala provizorična učiteljica Anica Gorjup na dekliški ljudski šoli Trbovlje-Vode; na ljudski šoli v Št. Lovrencu na Drav. polju pa tamkajšnji provizorični učitelj Ivan Šel. — Prestavljeni so: nadučitelj pri Sv. Juriju na Pesnici Simon Vodenik v Lembach; definitivna učiteljica v Središču Kristina Bregant v Konjice.

Dunaj. Član gosposke zbornice, dr. Habietinek, bivši pravosodni minister v kabinetu grofa Hohenwarta, je slavil dne 2. marca svojo 80letnico.

Wastianovi viri. Veliki Wastian rabi za svoje velegovore v državnem zboru svoji velikosti primerne vire. Med temi viri zavzema imenitno mesto knjižica, ki jo je spisal Linhart, z naslovom: „Der Abwehrkrieg des unterländischen Volkstums.“ Če je slovensko-rojeni Linhart za Wastiana avtoriteta v nemško-narodnih rečeh, potem se ne smemo čuditi, da germanska pristnost obeh spodnještajerskih nemških kapacitet napravi v državnem zboru velik utis.

Tečaj za župane in občinske tajnike, ki ga priredi Slovenska kmečka zveza v Mariboru v času od 14. do 16. marca, bo, soditi po mnogoštevilnih prijavah, dobro obiskan. Iz vseh krajev Spodnje Štajerske nam naznanjajo župani, občinski tajniki in odborniki svojo udeležbo. Ponovno še opozarjamo naše somišljenike, da skrbe, da bi se iz vsake župnije in večjega kraja udeležilo nekaj mož tega pomembnega tečaja. Prijaviti se je treba Slovenski kmečki zvezi v Mariboru. — Poleg že omenjenih gospodov bo še na tečaju predaval gospod deželni poslanec dr. K. Verstovšek.

Poglavje o doslednosti. Iz krogov razumništva smo dobili ta-le dopis: Malokatera stranka beleži v tako kratkem času toliko vspehov, kakor naša. Tri leta so pretekla, odkar se je ustanovila Kmečka zveza. Iz majhnega semena je vsklilo mogočno drevo, in ne bode več dolgo, da bodo njega veje obsegale ves slovenski Štajer in da bodo celo sovražniki začeli iskati senco tega drevesa. Vzrok temu hitremu razvoju so naši dobri in pošteni cilji, za katerimi plovemo. Naš program je jasen in določen. V njem ni najti — pomišljajev. On je prilagoden mišljenju in čutenju našega ljudstva in dela obenem za zdrav in krepek napredek našega naroda. To je ona bajna privlačna sila, ki nam privaja dan na dan novih somišljenikov. Zato se tudi ogibamo raznih zahrbtnih zvez in kompromisov. Z odprtim vizirjem gremo v boj in v tem boju moramo biti dosledni, kajti brez doslednosti bi izgubili zaupanje do sebe in zaupanje naših somišljenikov do nas, in postali bi taka politična nič la, kakor je danes liberalna stranka, ki je ustanovljena samo za osebne interese in morebitne hipne politične zmage. To dejstvo se jasno izraža v načinu njihovega bojevanja. Oni napadajo z vso vehemenco in brezobzirnostjo, ne čuvajo niti otroka v materinem krilu, ne osebnih človeških zmot, mi pa delamo tiho in mirno, polagoma, korak za korakom, in komaj toliko, da dvigne eden ali drugi naših somišljenikov zdajinzdaj svoj ščit v obrambo.

Mi smo namreč na jasnem, oni pa tavajo v polumraku zadnjega krajca. Zato se borijo proti vsem onim postavam, ki jim stopajo z jasno lučjo na pot, kakor Don Kišot proti mlinom na veter. Kot orodje pa jim služijo napačni pojmi o napredku in svobodi in ljubezni do domovine. Toda naše ljudstvo je spregledalo te mahinacije in zato se smeje iluziji, kateri sledijo naši liberalci. Mislijo namreč, da pade morda s kako glavo naših voditeljev, tudi tisočera glava naših somišljenikov. Prazna pena! Kajti naša moč ne obstoji v glavah posameznikov, ampak v skupnem in mogočnem stremljenju za procvit in napredek našega naroda na verski podlagi. Zato imamo tisoč in tisoč plamenečih src, ki sočustvujejo z nami in z našim delovanjem. Ne bojmo se torej ničesar. Treba nam je le tihega, mirnega, a vztrajno doslednega delovanja, kajti potem bo dozdevna liberalna moč trajala samo tako dolgo, dokler bo to hotela naša prizanesljivost. Toda tudi te mora biti enkrat konec, posebno kar se tiče raznih dvoživk in kameleonov. Naši pojmi so se do danes že toliko zbistrili, da si gledamo lahko oči v oči. Vsaka popustljivost v kateremkoli oziru je v našo škodo, kajti mi nimamo — pomišljajev.

Na naša pota sije solnce, bodimo torej dosledni.

Zopet nesreča na južni železnici. Zagorje. Brzovlak 6 je 1. t. m. ponoči med Zagorjem in Trbovljami trčil ob skalo, ki je padla na tir. Poškodovana je lokomotiva, druge nesreče ni bilo. Vzrok neprestanih nezgod je pač to, da je južna železnica iz neumestne štedljivosti odpustila več čuvajev na tej progi.

V Bosni in Hercegovini se že delajo priprave za saborske volitve. Politične oblasti se zlasti bavijo s tem, da sestavijo volilne imenike. Volitve imajo biti sredi maja, tako, da bi se sabor sešel sredi junija.

Za penzioniste po tobačnih tovarnah. Finančni minister vitez Bilinski je deputaciji poslancev obljubil, da bo tekom leta zvišal pokojnine penzionistom po tobačnih tovarnah.

Naznanilo. Zelo pogosto se dogaja, da naši somišljeniki pošiljajo denar za razna društva na tiskarno sv. Cirila, ali na uredništvo „Slovenskega Gospodarja“, ali na kak drug naslov. S tem se napravi

tukaj mnogo nepotrebnega dela in tudi mnogo zmešnjav. Včasih bi bilo skoraj potrebno, da bi imeli v tiskarni lastnega raznašalca, ki bi raznosil priposlani denar raznim strankam po mestu. Zato opozarjamo cenjene somišljenike, da pošljejo vse denarne prispevke tistim društvom ali osebam, za katere je denar namenjen, in ne na tiskarno, ali na uredništva in upravništva raznih listov. Da pa bodo cenjeni somišljeniki tudi vedeli za naslove, jih tukaj navedemo:

1. Doneski za obmejne Slovence, za šentiljski dom in za krščansko-socialno zvezo se pošiljajo na naslov: Krščansko-socialna zveza v Mariboru.

2. Doneski za Kmečko zvezo se pošiljajo na naslov: Slovenska kmečka zveza v Mariboru.

3. Doneski za dijaško kuhinjo se pošiljajo na naslov: Dijaška kuhinja v Mariboru.

4. Doneski za Zgodovinsko društvo se pošiljajo na naslov: Zgodovinsko društvo v Mariboru.

5. Denar za „Voditelja“ gre na naslov: Upravništvo „Voditelja“ v Mariboru.

To naznanilo naj p. n. stranke blagohotno upoštevajo in se po njem ravnajo. — Tiskarna, svetega Cirila.

Razstava v Sarajevu. Letos se bo prvič priredila v Sarajevu ob priliki 10letnega obstanka društva za čebelorejo, čebelarska, sadjarska in vrtnarska razstava pod predsedstvom Ahmeddaja Sahinagiča.

Kako kruti so Nemci proti Slovanom, svedočita nam zvezi nemških hišnih posestnikov v Niranih in v Dobranih na Češkem, ki so sklenili, da nihče ne vzame v svojo hišo na stanovanje nobenega Slovana.

Hofrichterja so zdravniki spoznali za popolno normalnega.

Dar. Solčavski Mohorjani so darovali za obmejne Slovence 10 kron in za Slovensko kmečko zvezo 4 krone.

Štajersko.

Mariborske novice.

Maribor, Neko slovensko dekle se je dne 1. marca zvečer vračalo s kolodvora domov. Pri frančiškanski cerkvi sta jo došla dva nemško govoreča gospoda. Eden od teh dveh jo je nadlegoval z nespodobnimi ponudbami. Pošteno dekle se je branilo in je hotelo ubežati pred nesramnim drznežem. A vsiljivec jo zgrabi in tišči ob zid samostanskega vrta. Dekle se mu vendar iztrga in zbeži. Hudobnež jo zopet dohiti in jo vrže z vso silo na tla. Prestrašeno dekle je klicalo na pomoč, in res sta od Nagyjeve ulice prihajala dva možka. Teh se je silovitež zbal ter je zbežal. Le slučaju, da sta se bližala ona dva človeka, se ima dekle zahvaliti, da se je rešila hudobneža. — Čudimo se, da policija na tako živahnem kraju, kot je v Tegetthoffovi ulici, ne pazi bolj skrbno na take ponočnjake, ki hočejo na tak silovit način vdejstvovati svojo nemško kulturo.

Maribor. Kako vzorno narodnjaštvo preveva nekatere mariborske narodnjaške rodbine, nam predočuje naslednji slučaj. Dne 1. marca okrog 6½ ure zvečer sem bil po opravkih v trgovini Vida Murko v Melju. Za menoj pride v trgovino soproga nekega visokega dostojanstvenika mariborskega prvaštva. Ker se je v trgovini z menoj in tudi z drugimi strankami govorilo slovenski, sem se nemalo začudil, ko se je omenjena gospa posluževala edino blažene nemščine, ter v trgovini ni spregovorila ne besedice slovenski. Pred trgovino jo je čakal soprog z otroci. Sedaj sem slišal, da govori gospa slovenski. Ta slučaj nam do dobra slika nemškutarjenje v naših prvaških krogih. Po našem mnenju pač ni čin rodoljubja, če se tako „odlična“ narodnjakinja v trgovini ne upa poslužiti svojega slovenskega jezika. Za danes smo ime dotične gospe dobre volje zamolčali, a če se gospodje prvaki za to zanimajo, jim z imenom naše uredništvo rade volje postreže. — „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.“

Porotne obravnave v Mariboru se začnejo dne 7. marca. Obravnavali se bodo ti-le slučaji. V ponedeljek, 7. marca: Jožef Pessek, uradno poneverjenje, in Marija Serdinschek, detomor; predseduje predsednik okrožne sodnije Ludvik Perko. Torek dne 8., in sredo, dne 9. marca: Anton Kmetec, umor; predseduje višjesodni nadsvetnik Franc Voušek. Četrtek, 10. marca: Karl Linhart, urednik „Štajerca“, tiskovna pravda; predseduje višjesodni svetnik Morocutti. Petek, 11. marca: Gašper Golob, posilstvo, in Valentin Kolar, požig; predseduje višjesodni svetnik dr. Fraidl. Ponedeljek, 14. marca: Jos. Muršič, tatvina; predseduje nadsvetnik Voušek. Torek, 15. marca: Jožef Vogrinc, požig; predseduje svetnik Morocutti.

Celjske novice.

Nemški mlin, kakor se zdi, ne napreduje ravno prav dobro. V prejšnjih časih se je delalo v njem po cele noči, sedaj pa že hitro zvečer ustavijo vse delo. Tudi je bil pred kratkim v Celju neki gospod iz Istre, ki je hotel kupiti motorje nemškega mlina. Ali ljudem več ne ugaja moka tega mlina?

Poslanec dr. Ivan Benkovič je nastopil daljši dopust, katerega bode prebil v Celju. Sej državnega zbora se more udeleževati le v najnujnejših slučajih.

Celje. Slovenski odvetniki celjski so prejšnji teden vložili obširno pritožbo na predsedništvo okrožne sodnije zaradi postopanja državno-pravniškega funkcionarja Perka. Ta gospod tudi pri čisto slovenskih obravnavah stavi vedno le nemške predloge, dasiravno se s tem krši zakon. Radovedni smo, kaj se bo ukrenilo na to upravičeno pritožbo.

Društev — slovenskih in nemških — je bilo v preteklem letu v mestu 82.

Hudo je obolel č. g. Galun, vpokojen župnik. Priporoča se sobratom v molitev.

Umrl je vpokojeni major Karol Höttl.

Ptujske novice.

S. K. Z. bo konec! Zakaj? Nemško učiteljsko društvo za mesti Ptuj in Ormož je na svojem občnem zboru dne 24. februarja obsodilo slovensko obstrukcijo. Jojmenes! Gorje vam, slovenski poslanci!

Starkl-novo hišo v Ptuju je kupil vinski veletrgovec Konrad Fürst za 30.000 kron.

Kako je ptujsko okrajno glavarstvo delilo podporo po toči oškodovanim? Poroča se, da se je okrajno glavarstvo najprej obrnilo do orožnikov, in potem na podlagi njihovih naznanil razdelilo podporo. Sicer so se pozvali nekateri zaupniki v Ptuj, pa šele, ko je bilo že na papirju vse sklenjeno. Radi tega nam je sedaj marsikaj jasno, česar prej nismo mogli razumeti.

Poskušen samomor. V noči od 1. do 2. marca je pred Kosärjevim hotelom mehanik Jan. Spružina štirikrat ustrelil z revolverjem proti sebi; smrtnonevarno si je ranil pljuča. Spravili so ga hitro v bližnjo bolnišnico. Kot vzrok samomora navajajo nesrečno ljubezen.

Ptuj. Srebrni križec s krono je dobil od cesarja v darilo za rešitev življenja narednik Ivan Kosi.

Nabori v ptujskem okraju vršijo se letos: 1. Za občine sodnega okraja ormoškega v Ormožu v gostilni Skorčič in sicer: v sredo dne 9. marca 1910 za občine: Vodranci, Frankovci, Ormož, Velika nedelja, Hardek, Hermanci, Jastrebci, Kog, Hum, Lahonci, Litmerk, Mihalovci, Sv. Miklavž, Obrežje, Podgorci, Središče, Pušenci, Runeč, Savci, Samožani, Šalovci, Šardinje, Žerovinci; v četrtek dne 10. marca za občine: Sodinci, Trgovič, Trnovci, Sv. Tomaž, Veličane, Vitan, Vičanec, Bratonešice, Brebrovnik in Cvetkovci.

2. Za občine sodnega okraja ptujskega v Ptuju v gostilni Weissenstein in sicer: v petek dne 11. t. m. za občine: Slovenjaves, Sv. Andraž v Leskovcu, Sv. Andraž v Slov. goricah, Sv. Barbara, Dolena, Destinci, Dolič, Dravci, Dragovič, Sv. Trojica v Halozah, Sv. Elizabeta, Formin, Gajovci, Gorenski vrh, Gradišče; v soboto dne 12. marca za občine: Gruškovje, Gruškovec, Hajdin, Jiršovci, Št. Janž, Jurovec, Livanjci, Krčovina, Kicar, Hlaponci, Malaves, Lancaves, Podlehnik, Sv. Lovrenc na Drav. polju, Sv. Lovrenc v Slov. gor., Ločič, Sv. Marjeta; v pondeljek dne 14. marca za občine: Markovci, Meretinci, Mezgovci, Majšperg, Možkanjci, Nova cerkev, Črna (Ptujska) gora, Veliki Okič, Pacinje, Prvenci, Spuhlja, Pobrežje, Podvinci, Polanci, Polenšak; v torek dne 15. marca za občine: Zgornja Pristova, Bukovci, Rogoznica, Breg, Zabovci, Zagorec, Sakošak, Zavrč, Sedlašek, Skorišnjak, Slatina, Slomi, Mestni vrh, Stojnci, Trnovci, Trnovski vrh, Trnovska ves, Drstelja, Turški vrh; v sredo dne 16. marca za občine: Sv. Urban, Vareja, Varnica Velika, Brstje, Vinterovci, Bišečki vrh, Sv. Bolfenk, Borovci, Vurberk, Cirkovce.

3. Za občine sodnega okraja rogaškega v Rogatcu v gostilni Brezinšek in sicer: v torek dne 22. marca za občine: Dobrina, Donačka gora, Sv. Trojica pri Slatini, Sv. Florijan, Sv. Mohor, Sv. Katarina, Kostrivnica, Kočice, Nadole, Nimno, Plat, Ranjkovec, Sv. Rok, Rogatec, Slatina, Čermožiše; v sredo dne 23. marca za občine: okolica Slatina, Žetale, Spodnje Sečovo, Takačevo, Brestovec.

Drugi kraji.

Selnica ob Dravi. Pri nas so se jele prav gosto prikazovati polhovke, kar pa je naše posilinemce strašno razkačilo. Sklenili so kupiti jih svojim uslužbencem in siromakom. Omeniti moramo, da je neki kmet dal oznaniti pri cerkvi, da jo kupi vsakemu siromaku, ki se pri njem zglasi. Toda vse to nas ne moti v našem mišljenju, ker polhovk mi ne odložimo. Ne čudimo se namenu naših nasprotnikov, ki zajemajo svojo omiko v veliki meri iz predalov ptujskega „Štajerca.“ Toda ne mislite si, da bi nas vaš sklep v vašo lastno škodo spravil v zadrego, ampak s svojo nestrpnostjo boste osmešili sami sebe, ker pljuvate v svojo lastno skledo in zaničujete svojo rodno zemljo. Drugič pa bodemo vzeli še ostrejšo krtačo.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 6. sušca po večernicah predstavo s skioptičnimi slikami. Videle se bodo zgodbe iz starega zakona, Kristusovo trpljenje (posebno lepo), in razne znamenitosti iz vseh krajev sveta. Vstopnina 20 vin., za šolarje 10 vin. Na mnogoštevilno svidenje vabi odbor.

Iz Svečine, sicer pozno, pa ne prepozno. Dne 9. januarja se je pri gornjekungoškem krčmarju Majerju ki je, mimogrede povedano, sorodnik častnega kanonika in dekana wildonskega, gospoda Jož. Dreisiebnerja, rojaka svečinskega — vršil ustanovni shod dobro znanega društva Südmark za župnije Svečino, Gornjo Kungoto in Sv. Jurij ob Pesnici. Pri tej nebodijetreba ustanovitvi bi bil po naključju skoro moral biti za botra neki mimogredoči vrli slovenski katoliški duhovnik. — Brž naslednjo nedeljo, dne 16. januarja pa je bila v Svečini pri krčmarju Menhardtu slovesna otvoritev tega po protestantizmu dišečega društva Südmark. Da bi k tej klaverni otvoritvi od blizu in daleč prišlo in privrelo prav mnogo ljudi, zato so skrbeli znani Pascolo, G. Gaube po dom. Sklednjak, gornjekungoški nadučitelj Jaunik, gostilničar Menhardt in protestant Herzog, ki je celo z gromečim streljanjem vabil in pozdravljal prihajajoče. Prišlo je sicer nekaj tujcev — izmed teh največ šentiljske švabske dece, ki je po cesti gor in dol se majaje prav po otročje hajlala tako, da so že krave tukajšnjih posestnikov-sosedov po dolgem zimskem počitku repe vzdigovale za bezganje! Domačinov Svečinčanov pa je bilo pravzaprav malo. Zakaj? Ker jih večina še ni zrela za vsenemštvo in za protestantizem, kar je gotovo zasluga sedanjega, vedno bolehavega župnika, ki ne pusti tako naglo v rast in cvet in sad tega za vero in narod škodljivega, da, strupenega plevela. Nekaj došlih je pa ostalo celo črez polnoč pri krčmarju Menhardtu, tako, da se mu je začelo zehati po spanju, kakor je soditi iz njegove lastne izpovedi. Drug dan je namreč na vprašanje, kako dolgo so bili včeraj gostje pri njem, odgovoril radovednežem: „Bis zwei Uhr!“ (Do dveh.) — „Wie denn das? Das ist ja nicht Deine Gewohnheit, so lange aufzubleiben.“ (Kako to? Ti vendar nisi vajen tako dolgo bedeti.) Na-to krčmar Menhardt: „Was konnte ich machen. Ich kann doch nicht früher schlafen gehen, bevor nicht diese Heilmänner fort waren.“ (Jaz vendar ne morem prej spat iti, dokler niso hajlovci odšli.) Tableau! — Opazovalec svečinskih razmer.

Št. Lenart v Slov. gor. Sami sebe se sramujejo. Vsa naša javnost je bila nemalo razburjena vsled divjega čina učenca šentlenartske nemške šole. Roditelji in krušni očetje ponemčevalnice so bili zelo v škripcih, ker si niso vedeli pomagati iz neljube zadrege. Tajiti se ne da, da bi napadalec ter mladi junak z nožem ne obiskoval nemško šolo v Št. Lenartu. Kaj storijo nemške butice, da bi zakrile ta madež? Najprvo gredo, pa s prstjo zakrijejo lužo krvi na licu mesta, kjer se je dogodil žalostni zločin. Potem pa gredo z največjo „poštenostjo“ poročat v nemške liste, da so „mislili“ učenca Bela že poprej izključiti iz nemške šole. Res pa je, da še sedaj dan za dnevom lovijo slovensko deco v nemško šolo bolj vestno, kot lovi mačka miške. — Sicer pa šentlenartski Nemci in posilinemci že sami priznavajo, da ta žalostni slučaj nemški šoli ne bo koristil ali pridobil ugleda, ampak bo naše ljudstvo dan za dnevom bolj spoznalo vzgojevalni pomen nemških mučilnic.

Sv. Križ pri Mariboru. V 6. številki „Slovenskega Gospodarja“ in v 16. številki „Straže se je objavilo, kako je naš nadučitelj Avgust Hauptman, v zvezi s svojim bratom, šolskim svetnikom v Gradcu, skoz več let na ime enega tukajšnjih kmetov naročal kar 11 iztisov najbolj propalega brezverskega lista „Svobodne misli“, da bi isto med tukajšnje ljudstvo razdeljeval. Radi tega odkritja je sedaj omenjeni gospod v „Narodnem Listu“ z dne 24. februarja 1910 svojo svobodomiselno jezico razlil nad g. župnikom, ki pa z obema tema dopisoma ni v najmanjši zvezi. Naj g. nadučitelj nikar ne misli, da je edino-le gosp. župnik zmožen sestaviti kak dopis za ta ali oni list. Nismo taki kimavci, za kakoršne nas ravno g. dopisnik kaj rad zmerja, da bi šli za vsako reč poprej dovoljenja prosit, ali jo smemo objaviti ali ne. Vsekako pa je ta njegov odgovor za nas velike vrednosti, ker v njem priznava, da smatra „Svobodno misel“ za eno izmed primernih sredstev, „kako povzdigniti“ — kakor se je v dopisu izrazil — „naše pošteno, še v marsičem zaostalo ljudstvo na višjo stopinjo blagostanja in omike.“ Pač zelo značilna izjava iz ust vzgojitelja mladine! Na kako visoko stopinjo blagostanja in omike pride ljudstvo s pomočjo „Svobodne misli“, o tem imamo pač dovolj žalostno sliko na Francoskem. S tem sredstvom je tudi svobodomiselni mučenik Ferrer naučil ljudstvo na Španskem tako „samostojno misliti“, da so postali navadni roparji, požigalci in morilci. Za tako stopinjo blagostanja in omike se križevski župljani svojemu, za nas tako skrbnemu rojaku, lepo zahvaljujemo in nujno svetujemo, da v prihodnje enaka sredstva za povzdigo našega blagostanja in omike zase ohrani! Opravičeno je pač splošno ogorčenje, da se naš s krvavimi žulji pridobljen davčni denar za taka brezverska sredstva izmetava!

Po svoji stari navadi, pogrevati stare, že davno prošle reči, zaletava se dopisnik v svojem dopisu v „Narodnem Listu“ tudi v naš novi zvon, menda zato, da bi zopet enkrat pokazal svojo naklonjenost in ljubezen do cerkve in njenih naprav. Vsi pošteni župljani se novega velikega zvona, ki ga nam je oskrbel g. župnik, izredno veselimo, in smo nanj ponosni. Kolikor znano, se vsled tega tudi splošno blagostanje v župniji doslej še nikjer ni poslabšalo, pač pa se je ravno pri g. dopisniku znatno povzdignilo. Če pa ga je morda zgrevalo, da je za novi zvon sploh kaj dal, mu svetujemo, da se o priliki pri župniku zglasi za tisti znesek; morda se ga usmili in mu ga vrne. O drugih neslanostih g. dopisnika, zlasti o izžemanju ljudstva, za danes molčimo, dasiravno nam še marsikaka bridka beseda sili v pero, n. pr., kako se tukajšnje ljudstvo izžema in se bo še po dopisnikovi krivdi, v poznih časih občutno izžemalo. Toda za danes dovolj! Pribiti pa moramo še enkrat, da je pač

značilno in žalostno, ako se dandanes katoliški učitelj ne zadovolji več s tem, da je sam skoz in skoz svobodomislec, ampak hoče s tem strupom trovati še tudi druge — in to še celo svoje rojake! Na stvari popolnoma nič ne zmanjša okoliščina, ako se je moral ta propali brezverski list vsled dopisniku gotovo neljubih okolnosti sedaj vendar-le odpovedati. Dejstvo ostane!

Pragersko. Na naši postaji imamo uradnika, ki na slovensko zahtevo noče dati voznih listkov. Ta mož ne le noče na noben način razumeti slovenščine, ampak še norčuje se iz našega jezika. Sploh opažamo vedno boij, da so postali nemški uradniki na postajah južne železnice skrajno neprijazni proti Slovencem, ter kažejo povsod svojo nemškonacionalno nestrpnost.

Hajdin. V Gerečji vasi je dne 1. marca umrla vrla gospodinja Urša Šlamberger, žena odličnega slovenskega župana Andreja Šlamberger. Bila je tiha in skromna, nad vse postrežljiva in gostoljubna slovenska gospodinja, ki je zlasti v zadnjih letih silno veliko trpela. Naj ji sveti večna luč!

Bralno društvo v Kostrivnici bo obhajalo v nedeljo, dne 13. marca po večernicah v kaplaniji svoj letni občni zbor. Poučen govor bo imel župnik Gomilšek. Ob tej priliki se ustanovita tudi mladeniška in dekliška zveza pri našem društvu. Več mladeničev in mladenk sosednjih zvez bo pojasnjevalo pomen in potrebo mladeniške dekliške zveze. Vsi udje, posebno vsa kostrivniška mladina, na svidenje dne 13. marca!

Slovenjgradec. Obstrukcija slovenskih poslancev v Gradcu je vzbudila naše nemštvo na vseh koncih in krajih. Svojo onemoglo jezo nad Slovenci bi radi zlivali razni vsenemški hujskači na protestnih shodih, le smolo imajo, da kljub velikanskemu bobnanju spravijo na svoje shode komaj toliko žejnih ljudi, kot se jih zbere ob navadnih večerih v kaki zakotni vaški krčmi. V Slovenjgradcu se je vršil shod dne 28. februarja v hotelu „Post“. Na shod je prišel poročat vsenemški poslanec Langer iz Marenberga. Ta vsenemški gospod se je nemalo jezil, da ni prišlo na shod več volilcev. Smer njegovega „duhovitega“ govora je bila edino: strah pred slovensko obstrukcijo in slovenskim prodiranjem. Slovenjegraški „Nemci“ so se pa posebno korajžne skazali, ko so spustili v svet važno novico, da se je na shodu v Slovenjgradcu sprejela resolucija, ki obsoja obstrukcijo Slovencev in pogajanje ž njimi, ter zahteva uvedbo nemškega poslovnega jezika v deželni zbornici. Druge posebne nesreče ni bilo. Spodnještajersko, posebno pa še slovenjgraško nemštvo je sedaj gotovo rešeno.

V Drnovi pri Ptuju se je pojavila svinjska kuga, v Placerovcih pa rdečica.

Konjice. Vstal je prerok in liberalno prerokuje: Še pet let kmečka hranilnica in posojilnica in nič več. Revež, ki se razume na posojilnice, kakor zajec na boben. Ni mu prav, da se posojuje na vknjižbe, češ, saj ne vedo, kaj so posestva vredna. No, no, le počasi, bodo izkušeni in modri kmetje malo več vedeli, kaj je posestvo vredno, kakor kakšen liberalni kramar, ki facanetelne prodaja. Sicer pa, pustite nas Slovence v miru, pa se raje malo ozrite, če že morate „šnuflat“, v šparkaso in pa v Kreditverein. Tam je dosti hvalevrednega dela. Da pa je bila rajfajzenovka v Konjicah potrebna, dokazuje to, da ima še črez 40.000 K posojenega na osebni kredit, kar bi se sicer večinoma vzelo na menice v Kreditvereinu. — Promet kmečke hranilnice za leto 1909 v znesku 384.931 K 83 v, v letošnjem letu pa že 145.022 K 43 vin., ter lanski čisti dobiček okoli 600 K je pač najlepši dokaz, da ima zaupanje in se lepo razvija.

Konjice. Na velikanskih lepakih vabijo nemški Konjičani na veselico in ples, ki se naj vrši pri g. Werbniggu na sredpostno nedeljo v pohujšanje vseh dobro mislečih. A kar je še najlepše, bodo peli baje pod vodstvom slovenskega učitelja nemške pesmi in med godci, ki bodo godli, so tudi nekateri učitelji in drugi uradniki. Vprašamo slavni okrajni šolski svet, slavni deželni šolski svet in druge oblasti, ali je jim to znano in kaj porečejo k takemu ravnanju. Ali pa je morebiti to vzgled versko-nravne vzgoje v praksi?

Zakaj v katoliško cerkev?

Značilno je, kaj piše o katoliški cerkvi znameniti konvertit danski pesnik Jörgensen. Med drugim pravi v svojem pismu sledeče: „Če bi me kdo vprašal, kaj me je vabilo s tako silo v katoliško cerkev, bi ga opozoril na svojo, pred 10. leti objavljeno knjigo: „Frau von Dänemark“, ki vsebuje glavno misel, katera me je dovedla do tega koraka. Mogoče bi pa še vendar kdo vprašal, zakaj da sem postal ravno katoličan, ne pa protestant. Odgovor je kratek. Spoznal sem in uvidel, da oni r a z l i č n i n a u k i i n n a z o r i, k i v l a d a j o r a v n o m e d p r o t e s t a n t i, nikakor ne morejo zadovoljiti človeškega srca. Ta različnost naukov in nazorov med protestanti me je tako zbegala, da nisem vedel, so li boljši nauki, ki jih je učil Luter, ali oni, ki jih je pridigoval Kalvin, Wesley in drugi. Vse svoje življenje bi se moral truditi, da bi v teh najrazličnejših naukih našel pravo resnico. To se mi je videlo nemogoče. — Obrnil sem se tedaj do k a t o l i š k e c e r k v e. V vsej krasoti je stala pred menoj s svojimi nauki, ki so od prve njene dobe pa do danes — isti, neizpremenljivi. Uvidel sem, da je ravno katoliška cerkev „mesto na g o r i, ki ne more ostati prikrito.“ Dvignil sem oči kvišku ter z upajočim in hrepenečim srcem romal na goro.“

Koroško.

Občni zbor Slovenske krščansko-socialne zveze za Koroško, ki se je vršil dne 27. februarja v Celovcu, se je sijajno obnesel. Prišli so zastopniki iz vseh krajev slovenske Koroške. Iz poročil tajnika in blagajnika je razvidno, da je zveza dobro delovala. Priredila je velik mladeniški shod v Šmihelu pri Pliberku in socialni kurz v Pliberku. Nadalje je pošiljala zveza govornike včlanjenim društvom na njihova zborovanja, česar pa večkrat pri najboljši volji ni mogla ustreči zaradi pomanjkanja govornikov. Založila je mladeniške knjižnice, katere so se razposlale že na 44 krajev. Da pa zveza ni vse storila, kar bi morala, je bil vzrok ta, da ni imela svojega stalnega posebnega tajnika. Da bo pa zanaprej lažje delovala, je z odobravanjem občnega zbora ustanovila svoj urad in nastavila uradnika. V odbor so bili izvoljen: gospod Franc Bramor, predsednik; gospod Ehrlich Lambert, podpredsednik; gospod Jožef Vajncerl, tajnik in blagajnik; gospodje Aleš Fric, Franc Smodej, Anton Gril in gospa Ana Činkovic, odborniki.

Koroški Slovenci in nestrpnost nemških uradkov. Znano je širnemu svetu, s kakimi sredstvi delajo koroški Nemci, da bi zatrli slovenski živelj na Koroškem. Posebno železniški uradniki so zelo predrzni. V nedeljo, dne 27. februarja je več slovenskih fantov na kolodvoru v Celovcu zahtevalo vozne listke v slovenščini. Blagajničarka jim jih ni hotela izročiti. Fantje si niso znali pomagati. V tem pride dr. Brejc iz restavracije, ki fante poduči, naj se gredo pritožit k nadzorniku. V tem momentu so že prišli tudi policaji, ki so kar čakali na svoje žrtve pred blagajno. Uradnik, ki je bil s policaji, je začel vpiti nad fanti. Dr. Brejc se je z vso odločnostjo zavzel za fante ter se je zoperstavil nameri uradnika in policajev, ki bi fante gotovo aretirali, ko bi ne bilo dr. Brejca. Fantje so se šli pritožit k nadzorniku, ki je poslal tolmača s fanti k blagajni. Ubogi policaji niso imeli nič opravka. Dr. Brejc je naznanil ta slučaj poslancu Grafenauerju na Dunaj.

Zopet nesreča na železnici. Iz Sinčevesi poročajo: Dogodila se je zopet nesreča na progi Sinčaves—Železna kapla. Odtrgala se je 27. februarja velika skala, obsegajoča približno 9 kub. m, na velikem plazu med postajama Reberca in Viklačičevo. Potegnila je seboj tudi dvoje manjših skal in veliko gramoza. Priletela je na železniški tir ter tam obležala in progo zelo poškodovala, tako da bo na tej točki nekaj dni promet onemogočen. Potniki, ki se pripeljejo iz Železne kaple, morajo prestopiti v vlak, ki pride iz nasprotne strani iz Sinčevesi. Na tem mestu je plaz zelo nevaren, ker se vedno spomladi in ob velikem deževju pečevje ruši navzdol čez železniško progo. Govoriti je le o sreči, da še ni do danes nikdar kaka skala priletela na mimoidoči vlak in vse skupaj prebrnila v potok Belo.

Narodno-obrambno delo.

F.Z.M. Potiorek, korni poveljnik v Gradcu, naj bo za vzgled našim slovenskim častnikom, podčastnikom, orožnikom in vojakom, ki se bojijo kaj prispevati za našo narodno obrambo, ali se udeleževati naših slovenskih društvenih prireditev. Potiorek je povodom neke Südmarkine plesne veselice, ki se je ni mogel udeležiti, ker je bil uradno zadržan, daroval Südmarki večji prispevek. Tudi cesarski namestnik grof Clary se je pri Südmarki na isti način opravičil. — Že dalje časa opazujemo, da se to društvo podpira od najvišjih krogov. Tako poročajo tudi italijanski časopisi, da je bil pokojni podmaršal Reinländer reden podpornik „Lege nazionale“. Vse se je zaklelo proti nam.

Nemška obrambna društva na delu. „Schulverein“ in „Südmark“ ustanavljata vedno več novih svojih podružnic. Ob meji ima vsaka župnija, vsaka večja vas podružnice teh društev. Vzemimo n. pr. samo šentiljsko okrožje. Südmarka je ustanovila pred kratkim novi podružnici v bližnji Svečini in Pesnici; sedaj se ustanavljajo take podružnice za razne vasi na levem bregu Mure, in sicer v Lihočki vasi, Weitersfeldu in Gersdorfu. S tem, da se ustanovijo take podružnice med priprostim nemškim ljudstvom, hočejo Nemci k nabiranju za svoja „obrambna društva pritegniti tudi priproste kmečke Nemce. Že od poprej obstojijo v tem okrožju podružnice „Schulvereina“ in „Südmarke“: v Cmureku, Strasu, Spielfeldu, Ernovžu, Št. Ilju in Mariboru. V vseh teh krajih se neprestano nabirajo doneski in prirejajo raznovrstne prireditve za „obrambne“ fonde. Mi pa čakamo od dne do dne na ustanovitev naše „Narodne obrambe“. Odlašanje ustanovitve tega tako krvavo potrebnega društva zna imeti še usodne posledice za nas. Sedaj bi se dalo še marsikaj rešiti.

Dva milijona za — nemški Schulverein. Nemški pisatelj Peter Rosegger je kakor znano pred 11 meseci sprožil misel, da bi se začelo zbirati za nemški Schulverein toliko časa, da bi se nabralo cela 2 milijona kron. Danes ima nemški narod to svoto že zbrano . . . 1000 temeljnih kamnov po 2000 kron so zložili nemški bogataši, društva, občine in denarni zavodi. V teh dveh milijonih je tudi marsikatera slovanska kronca. Mnogo Nemcev, posebno obrtnikov in trgovcev, ki so darovali tisočake za Roseggerjevo ustanovo, živi od Slovencev, od Slovanov. Več občin in denarnih zavodov, čegar imena se bleste med darovalci, hrani večino slovanskega denarja.

Nemška narodna strast še kljub temu, da je dosežen dvamilijonski fond, ni potolažena: Le naprej, le dalje! Zbiralo in fehtalo se bo za Schulverein v tej smeri nevzdržno naprej. Nemška rodoljubna požrtvovalnost je že prešla v brezmejno strast . . .

Kaj imamo pričakovati mi Slovenci od Roseggerjeve ustanove? Začelo se bo potom novih nemških šol ponemčevanje en gros. Posebno mi štajerski Slovenci moramo z neko bojaznijo gledati na našo jezikovno mejo. Rosegger je namreč največ s tem namenom prišel do te dvamilijonske ideje, da bi se pred vsem na Štajerskem na jezikovnih mejah ustanavljale nove nemške šole. Gotovo torej je, da bo skušal Schulverein v mnogih slovenskih občinah na meji ustanoviti svoje ponemčevalnice. Kaj nam je storiti? Čuvajmo skrbno našo posest, posebno pozornost pa obračajmo na občinske volitve, da bodo občinski zastopi ter krajni šolski sveti v naših rokah! Izvršujmo pred vsem smotreno in dobro začrtano narodno obrambno delo! Naša krščansko-socialna izobraževalna organizacija pa naj pridobi našemu ljudstvu pravo omiko in zavednost, potem pa nam Roseggerjevi milijoni ne bodo škodovali.

Milijon kron za češko šolsko Matico je dosežen. Nabiralo se je pet mesecev in nabralo povprečno vsak mesec 200.000 kron. Zbirka se bo nadaljevala in hoče se nabrati drugi milijon.

Za šentiljski dom so darovali: Neimenovani dobrotnik v Št. Ilju v Slov. gor. 110 K, Mohorjani v Jarenini 12 K, Mohorjani pri Sv. Marjeti na Pesnici 5 K, na gostiji Kolmanič-Makovec v Lukavcih 4 K, France Makso Krambergar nabral na veselici pri Sv. Juriju v Slov. gor. 7.63.

Obrabljene poštne znamke v korist obmejnim Slovencem so nam poslali: Ivan Kovačič, Sv. Marjeta ob Pesnici, 1730 komadov, Ivan Mlinarič, gospodarski pristav na Šabacu, Hrvatsko, 277 mnogovrstnih znamk.

V Südmarki poka.

Naše čitatelje, posebno pa obmejne brate, ki tako močno čutijo ponemčevalno delo Südmarke, bode gotovo zanimalo, kako so se gospodje v vodstvu tega društva skregali in sprli.

V odboru Südmarke je bilo dosedaj zastopanih več nemških političnih frakcij, izvzemši nemške krščanske socialce. Ker so nekateri člani odbora bili bolj radikalnega duha, a drugi manj, je prišlo že mnogokrat do hudih sporov.

Kakor v slovenski Ciril-Metodovi družbi, tako so postali sčasoma tudi v Südmarki radikalni študentje odločujoč faktor, ki hoče imeti neomejeno komando v društvu. Tem mladim na čelu stoji bivši študent, sedanji poslanec Wastian. Vsled tega mladega režima so začeli iz glavnega vodstva izstopati stari, izkušeni odborniki, ker niso soglašali z nepremišljenim razsipovanjem nabranega denarja.

Pred kratkim so pa iz glavnega odbora zopet izstopili: načelnik dr. Khull, ter odborniki Heeger, Schneider in Hahn. Svoj izstop je naznanil tudi predsednik društvenega pravnega odseka dr. Tunner, ter koroški poslanec Dobernig. Vsa nemška javnost se je začudeno povpraševala, kaj je vodilo te velenemške gospode, da so obrnili hrbet Südmarki.

Iz dobropoučenega vira se je izvedelo, da „stari“, sedaj izstopivši člani glavnega odbora, niso soglašali v tem z „mladimi“, da se toliko Südmarkinega denarja porabi samo za nakup posestev v Št. Ilju, ter za tamošnjo protestantovsko-nemško naseljeniško delo.

Ko je neki „stari“ odbornik zahteval, naj se gleda tudi na druge kraje, ne samo na Št. Ilj, ker so skoraj vsi tisoči kron, ki jih je Südmarka žrtvoval za ponemčenje tega kraja, padli v vodo, vzdignili so se pristaši „mladih“, ter so začeli tej zahtevi nasprotovati. Nič ni pomagalo, da so „stari“ dokazovali, kako naseljevanje izključno protestantovskih družin iz Nemčije škoduje ugledu Südmarke, in kako je temu dejstvu pripisovati, da so za Nemce neugodno izpadle občinske volitve v Št. Ilju, ker so se ravno vsled propagiranja protestantizma, katoliško misleči Nemci v teh krajih začeli družiti s Slovenci.

„Stari“ so propadli s svojimi predlogi in so morali prisiljeni zapustiti Südmarko.

„Mladi“, njim na čelu Wastian, so pa sklenili, s še večjo močjo navaliti se odslej na Št. Ilj in njega okolico.

Dejstvo stoji, da v Südmarki poka. Dal Bog, da bi popolnoma razpočilo!

Kranjsko.

Električna železnica Opčine-Sežana. Železniški minister je izjavil v železniškem odseku, da bodo predhodna dela za električno železnico Opčine-Sežana dovršena do konec tega meseca, in se bo tedaj imel jasen pregled s finančnega stališča. Vojno ministrstvo, ki se je početkoma upiralo temu projektu, je sedaj opustilo svoje prigovore.

Gospodinjska šola na Vrhniki. Dne 18. marca se zaključi enoletni tečaj na gospodinjski šoli na Vrhniki, ki ga bo dovršilo 43 gojenk. Priredila se bo javna skušnja in razstava izdelkov gojenk. Novi enoletni tečaj se priredi po vzorcu sedanjega, ki se prične dne 1. aprila in traja do 15. marca 1911. V tečaj se sprejme 40 gojenk. Za sprejem se je pri vodstvu šole oglasiti do dne 20. marca.

Primorsko.

Gorica. Kakor znano, sta liberalna poslanca A. Gabršček in dr. Gregorin v malo preveliki hipni razdraženosti in nepremišljenosti odložila svoja deželnozborska mandata. Sicer se v zbornici nobeden za njima ni jokal in je šlo delo tudi brez njih hitro in vspešno od rok, toda nadomestne volitve so potrebne. Te se vrše, in sicer za slovenske trge, kjer je bil prej izvoljen Gabršček, dne 17. aprila, eventualna ožja volitev dne 21. aprila, za kmečke občine sežanskega političnega okraja, kjer so si prej izbrali tržaškega odvetnika dr. Gregorina, pa 10. aprila, ev. ožja volitev 14. aprila.

Ta dva okraja sta najtrdnejši liberalni trdnjavi na Goriškem. A kakor je že marsikatera liberalna trdnjava, nepričakovano hitro padla, tako se zna zgoditi tudi pri teh dopolnilnih volitvah. Bi bilo tudi najbolje in ako volilci nekoliko trezno premislijo, morajo priti do zaključka, da Gabrščeka in Gregorina in tudi sploh nobenega liberalca ni treba v deželni zbornici.

Prvi je velik svobodomiseln kričač, ki je s svojo nesrečno in razdirajočo gospodarsko politiko privedel Slovence v Gorici do akutne nevarnosti kakega velikanskega poloma, ki bi škodoval goriškim Slovencem desetletja. — Drugi je tipičen eksemplar solzave edinaške politike, ki so mu gospodarska vprašanja s sedmimi pečati zapečatena skrivnostna knjiga in ki bi gotovo kot tržaški odvetnik ne mogel in ne znal zastopati interese revnih kraških kmetov v deželni hiši v Gorici.

Sploh je vsak liberalec velik v besedah in frazah, v dejanjih pa za nič. Vse to goriško ljudstvo vedno bolj uvideva, zato ne bomo nič presenečeni, ako bomo čuli: zadnji dve trdnjavi goriških liberalcev sta padli. Goriški liberalci — fuimus (smo bili).

Dr. Peter Šorli je imenovan za stolnega vikarja v Gorici in je svoje mesto že nastopil.

Umrl je v pondeljek dne 28. februarja v Gorici nenadoma preč. gospod Karol Kumar, vikar v pokoju. Zadnja pokojnikova služba je bila v Avčah pri Kanalu. Ranjki vikar je bil dobro znan šaljivec. R. i. p.!

Slovenska stavbinska zadruga v Gorici. Pred dvemi leti se je v Gorici osnovalo slovensko stavbinsko društvo Svoj dom, ki ima namen, zidati goriškim Slovencem, pred vsem delavcem in obrtnikom, hiše. V pondeljek dne 28. februarja je ta zadruga imela svoj občni zbor. Iz odborovega poročila posnamemo, da je ta zadruga zgradila že 17 hiš. Vse poslovanje je v najboljšem tiru. Društvo izkazuje letos lep dobiček, ki gre ves v rezervni zalog. V odbor so bili izvoljeni: dr. Brecelj, Anton Gerbec, Jernej Kopač, brivec Novak, strojevodja Rozman, Andrej Tutta, J. Zadel. Za računska pregledovalca sta izvoljena: S. Premrou in dr. Ujčič. — Opozarjamo goriške Slovence, posebno obmejne, na to zadrugo, ki ima namen, graditi delavske hiše!

Jadranska banka v Trstu. V seji upravnega sveta z dne 27. t. m., je bila predložena in odobrena sledeča bilanca Jadranske banke za leto 1909: Aktiva: gotovina: 264.881 K 21 vin., menice v zalogi dva milijona 965 tisoč 374 K 90 vin., vrednostni papirji 566.233 K 51 vin., dolžniki 10,242.898 K 50 vin., nepremičnine 260.050 K 17 vin., inventar 27.452 K 55 vin., skupaj 14,326.890 K 84 vin. — Pasiva: delniška glavnica 3,000.000 K, rezervni zaklad 160.500 K, vloge na knjižice in določeni rok 3,298.544 K 63 vin., upniki 7,372.598 K 95 vin., trans. obresti 47.577 K 52 vin., trate 188.994 K 02 vin., nedvignjena dividenda 860 K, čisti dobiček 257.815 K 72 vin., skupaj 14 milijonov, 326 tisoč, 890 kron, 84 vin. Skupni promet v preteklem letu je znašal 717,205.923 K 38 vin., nasproti lanskemu 608,206.892 K 58 vin. za 108,999.030 kron 80 vin. več. — Občnemu zboru delničarjev, kateri je določen za 20. marca, t. l., bode predlagal upravni svet izplačilo 6% dividende.

O trustih.

V Ameriki se pečajo z novim zakonom za truste. Ta zakon naj bi dovoljeval samostojnost postavodaje vsem onim trustom, ki so pripravljeni se podvreči Uniji. Če pomislimo, da je smela do sedaj vsaka posamezna država kaznovati ali celo zabraniti vse one postave trustov, ki bi zamogle na kakšenkoli način škodovati mali obrti in podjetjem, je nameravani zakon trustom v veliko korist.

Preprečano pa je v novem zakonu ugodno stanje absolutnega gospodarjenja posameznih družb po velikih akcijonarjih. Nadalje zahteva novi zakon zelo skrbno preiskavo vsega premakljivega kakor tudi nepremakljivega blaga, kadar se osnavljajo kaka velika podjetja. V bodoče se bo moralo vedno poročati obrtnemu uradu Unije. Konečno prepoveduje omenjeni zakon imeti akcije drugih družb, kar je bilo do sedaj dovoljeno. S tem bo kolikor toliko preprečeno kopičenje silnih premoženj v eni roki.

Poglejmo sedaj še nekoliko štatistiko o dosedanjem stanju trustov. Leta 1907 je bilo v Ameriki združenega v trustih 34.728 milijonov kron kapitala. Veliko število! Trust za jeklo ima kapitala 7.000 milijonov kron, za petrolej do 4.000 milijonov kron. Leta 1909 je znašalo premoženje 24 vodilnih akcijskih družb 415 milijonov dolarjev z 288.160 akcijonarji — leto prej 3.876 milijonov in 304.912 akcijonarjev. — Vsega blaga, ki se izdeluje v tovarnah, združenih v trustih, je sedaj okrog 35%.

Nič nimamo proti dobičku, ki se dobiva od tovarn, ki se jih ustanovi. Pač pa je velika krivica in nezdravo, da je dandanes ta dobiček tako neznosno velik. Nobena stvar ni tako neomejeno moja, da bi smel ž njo škodovati drugim — to je krščansko načelo. Skupnost ima več pravice do moje stvari, kakor jaz sam. Vsak more in tudi sme rabiti svojo stvar v svojo korist, pri tem pa more gledati, da ne škoduje, marveč koristi tudi splošnosti. Če se kdo noče tega držati, ampak dela po svoji volji, ima zakon pravico nastopiti, če drugače ne gre, z razlastitvijo. A kje so taki zakoni, ki bi zabranjevali krivico, ki se dela splošni blaginji?

Država naj bi torej vzela premoženje v oskrbo in kapitalistom zagotovila primeren dobiček. Tako podržavljenje večjih podjetij je popolnoma opravičeno.

Le združeno ljudstvo bo premagalo združeni kapital! V združenju je moč! Skupaj torej, konsumenti! Če ne, bo kmalu „denar sveta vladar.“ Ako hočemo to zabraniti, moramo nezdrave razmere korenito spremeniti.

Narodno gospodarstvo.

Skrbimo za dobro deteljno seme. Letos je deteljno seme nenavadno drago. Seme nemške detelje stane po 2 K 40 vin. kg. To bi znalo marsikoga zapeljati, da kupuje od prekupcev cenejše seme, ki se prodaja ob tržnih dnevih in sejmovih. Ne storimo tega, ampak glejmo pred vsem na to, da je seme lepo in čisto, in če je potem tudi dražje. Na semenu je največ, da imamo pri detelji boljše in slabše košnje, in ker nam ima dajati lucerna po več let dobre košnje, je toliko nujneje, da skrbimo za najboljše seme, in naj nas tudi nekaj več stane.

Mednarodna razstava kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov. V Hyeresu na Francoskem se bo aprila in maja 1910 vršila mednarodna razstava kmetijskih pridelkov in tozadevnih industrijskih izdelkov.

Nakup sadnih drevesc. Sedaj, ko je vigred zopet tukaj, bo treba našim gospodarjem, ki rabijo sadna drevesca, misliti, kje bi se dobila d o b r a in z d r a v a ter dobro s o r t i r a n a drevesca. Mnogo takega blaga se ponuja dandanes, a navadno se kupec malokedaj zadovolji z dobljenim blagom. Če tudi pri naročevanju drevesc izrecno zahtevaš, da se ti naj da dobro zraščeno in razvito, zdravo in natančno sortirano drevje, vendar si malokedaj zadovoljen z drevesci, ki si jih dobil. Iz lastne izkušnje nam je znano, da so posebno tista drevesca, ki se naročijo pri raznih velikih graških in nižjeavstrijskih tvrdkah, premnogokrat skrajno slaba. Poleg tega jim tudi naše podnebje tako ne prija, kot našim domačim. Gotovo je, da drevesa iz teh tujih drevesnic v naši zemlji in v našem podnebju ne vspevajo tako dobro, kot bi morala. Nekoliko časa se drže, a po malem usahnejo eno za drugim. Temu je krivo tudi mnogokrat to, ker leže drevesca pri večjih drevesnicah delj časa nezagrnjena na prostem. Korenine vsahnejo, posebno drobne; deblo izgubi večino svojega soka; poleg tega pa se drevje pri prevažanju po železnici iz daljnega kraja tudi bolj pokvari.

Glejmo torej, da kupimo sadna drevesca, če jih moramo nakupovati, od d o m a č i h d r e v e s n i č a r j e v. Deželni odbor, oziroma kmetijska družba, ne more vsem naročnikom ugoditi. Zatorej se morajo naši sadjerejci, če hočejo prazne prostore zasaditi, sami pobrigati, da dobe drevesca drugod. Na slovenskem Štajerju imamo sicer dosti takih sadjerejcev, ki imajo za svojo potrebo dovolj mladega drevja, a vsi vendar nimajo prilike in časa, se pečati z gojitvijo sadnih drevesc. V mariborski okolici sta dva vrla Slovenca, ki se v večji meri pečata s to stroko. Ta dva sta: Vekoslav Štelcer v Štrihovcu pri Št. Ilju v Slov. gor., in Peter Korman v Činžatu pri Št. Lovrencu nad Mariborom. Pred kratkim sem bil v Št. Ilju ter sem si ogledal izvrstno urejeno Štelcerjevo drevesnico. Od daleč je videti drevesnica kot gozd, a če prideš bliže, se moraš naravnost čuditi lepo razvitim drevescem, ki so izvanredno dobro vzgojena. Štelcer ima v svoji drevesnici, ki mu dela skoz in skoz čast, na razpolago vse priznane sadne vrste. Našim sadjerejcem, ki rabijo za spomlad sadna drevesca, toplo priporočamo, da se obrnejo na gg. Vekoslava Štelcerja ali pa Kormana. Štelcer ima nad 10.000 krasnih sadnih drevesc naprodaj, ter bo gotovo vsem dobro postregel z izvrstnim blagom. — Svoji k svojim!

Razgled po svetu.

Duhovniki ob času povodnji v Parizu. La Croix poroča: Na desnem bregu Sene v okraju Choisi s 5 tisoč prebivalci, je voda tako narastla, da so bili ljudje primorani zapustiti svoja stanovanja, ker so bila do najzgornejših nadstropij v vodi. Tu je začel Abbe Cadett z mladeniškim društvom ob strani, reševalno delo. Okoli 280 oseb je bilo rešenih s pomočjo duhovnikov. Po inicijativi duhovščine se je ustanovil v omenjenem okraju pomožni odbor. 5000 delavcev je bilo brez dela, brez denarja, brez kruha in strehe. Zelo pretresljiv je bil prizor, ko je obiskal nadškof kraj nesreče in bede. Možki so snemali klobuke raz glave, matere so držale solznih oči otroke v naročju, da bi jih nadškof blagoslovil. Delavci so prihajali vsi obupani ter potrtega srca pojasnjevali svojo revščino in nesrečo višjemu nadpastirju. Msgr. Ametta je daroval pri obisku dobrodelnih zavodov in šol, kjer so se nahajali rešeni, 1000 frankov za prvo silo. Tudi še druge kraje, med temi Vitry in Ivry, je obiskal nadškof. Exempla trahunt — vzgledi vlečejo! Tako so se napravili na to apostolsko delo tudi oni faktorji, ki imajo krmilo vlade v rokah. Tudi msgr. Gibier je obiskoval svoje škofljane. Enako si je ogledal pariški nadškof Charenton, Maisous-Alfort in Alfortville. Skupni znesek, ki ga je nabral nadškof Amette, znaša pol milijona frankov, vštevši 25.000 frankov, katere je poslal nadžupan londonski.

Kanada ob koncu 1910. (Število katoličanov in protestantov.) Po zadnjem ljudskem štetju, ki se je vršilo leta 1901, so tvorili tukajšnji katoličani 41% vsega prebivalstva: med 5,371.315 prebivalci je bilo 2 milijona 229 tisoč 599 katolikov in 3,131.716 protestantov. Bati se je bilo, da bodo protestanti, ki so se naselili v zadnjih letih v tolikem številu v Kanadi, slabo uplivali na nravno in gmotno življenje katoličanov. Seveda je bil to le prazen strah. Dandanes prebiva v Kanadi 3,017.231 katoličanov in 4,332.769 protestantov, dočim znaša vse prebivalstvo 7,350.000. To veselo prikazen za katoliško cerkev je razlagati iz pojemanja porodov pri protestantih.

Čegava je cerkev? Dne 9. svečana t. l. je razpravljala ruska duma o zadevi cerkve v Opolju, za katero se že dolgo prepirajo katoliki in pravoslavni. Prvotno je bila ta cerkev v rokah katolikov; v letih 1870—1880 pa so prišli katoliki župnije Opolje pod upliv ruske cerkve. Katoliški duhovščini ni nič drugega preostajalo, kakor da je leta 1877. dala cerkev zaradi pomanjkanja obiskovalcev zapreti. Leta 1890. je prešla cerkev v roke pravoslavnim; pa tudi ti se je niso posluževali. Ko pa je bil z dne 30. aprila 1905 izdan zakon, zadevajoč svobodo vere in vesti, so katoliki takoj zopet pokazali svoje prvotno prepričanje. Nato je občina vložila prošnjo, da se jim vrne cerkev; car pa je izročil vso stvar dumi. Ker pa po dolgem čakanju občina ni dobila nobenega odgovora, skušala si je sama pomagati. Po nasvetu občinskega predstojnika so zasedli cerkev in jo stražijo od 4. grudna 1907 sem. Prenapeti pravoslavni poslanci so vložili interpelacijo in obdolžili oblasti, češ, da proti katolikom ne postopajo dovolj ostro. Minister pa je vse zavrnil.

Največja luka na svetu. Vlada Zedinjenih držav je sklenila zaliv Jamaica na Long Islandu v neposredni bližini New Yorka spremeniti v največjo luko na svetu. Prvotno je bila v to svrho določena svota 550.000 dolarjev. Zvezina vlada je zdaj dovolila v to svrho 7,000.000 dolarjev, mesto New York pa 15 milijonov dolarjev.

Učiteljica žrtev špiritizma. Iz Kojetina na Moravskem poročajo: Tukajšnja učiteljica Pacholik, ki se je veliko pečala s špiritizmom, ter je bila navzoča že na mnogih špiritističnih sejah, se je pustila hipnotizirati, da bi mogla govoriti s svojim ljubimcem. Ko se je zopet prebudila, so se pojavile pri njej sledi slaboumnosti, da so jo morali odvesti v blaznico v Kromeriž.

Književnost in umetnost.

Čas. Znanstvena revija. IV. letnik. 3. zvezek. Vsebina: „Nazaj k sv. Cerkvi!“ (D. A. Ušeničnik.) — O slovenski narodni glasbi. (Prof. dr. Beranič.) — Cerkev sv. Klementa v Rimu in sv. brata Ciril in Metod. (Fr. Stele.) — Iz Kastelčeve zapuščine. (Ivan Grafenauer.) — Fr. Bregarju v odgovor. (Ivan Grafenauer.) — Nove knjige. — Listek. — Glasnik Leonove družbe. — — „Čas“ izhaja desetkrat na leto. Naročnina: 5 kron, za dijake 3 krone. — Urednik dr. Aleš Ušeničnik, Ljubljana.

Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Štev. 3., leto 40. — Vsebina: Slutnje. — Iz knjige sirot. — Zvonite zvonovi! — Na cvetno nedeljo. — Med mladimi zajčarji. — Pridi, vesna! — Reka in vrelec. — Listje in cvetje. — Vrtec izhaja enkrat v mesecu in stane s prilogo „Angeljček“ na leto 5 K 20 vin. Naroča se v Ljubljani.

Mentor. List za srednješolsko mladino. Letnik II. Štev. 6. Vsebina: Študent naj bo . . . (Fr. S. Finžgar.) — Na pesku. (Jos. Lavtižar.) — Za lisico. Lovske slike. (Fr. Ks. Steržaj.) — Jesenski listi. (Prof. Fr. Pengov.) — Iz prijateljskega življenja. (Jos. Logar.) — Navod za šahovo igro. (Andrej Uršič.) — Drobiž: Jakoba Aleševca izbrani spisi. — Kaj se da iz pisave brati. — Karamsin o Rusih. — Helvetius. — Washington o veri. — — Mentor izhaja prvi dan vsakega meseca in stane 4 K na leto, za dijake 2 K. Izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dom in svet. Letnik XXIII. Štev. 3. Vsebina: Delo in denar. (Dr. F. Detela.) — Drobljanci. (Ant. Medved.) — Moje čustvo. (Ant. Medved.) — Olimpske igre nekdaj in sedaj. (Dr. Vinko Šarabon.) — Komisarjeva hči. (Lea Fatur.) — Večer. (Silvin Sardenko.) — Med gorami. (Anton Medved.) — Pred večno lučjo. (Adolf Robida.) — Lilija. (Silvin Sardenko.) — La Divina Commedia. (Dr. J. Debevec.) — V deželi polnočnega solnca. (Dr. J. Knific.) — Književnost. — Glasba. — To in ono. — — „Dom in Svet“ izhaja prvega dne vsakega meseca. Urednika: dr. M. Opeka in dr. E. Lampe. List stane na leto 10 K, za dijake 7 K. Naroča se v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Darovi.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so dalje poslali sledeči p. n. dobrotniki: 175 K: darovale dame slovenskega akad. plesa 5. febr. v Ljubljani; po 100 K: klub naprednih slov. dijakov v Cel,u, posojilnica v Celju in v Mariboru; po 50 K: slavno županstvo v Zagorju ob Savi in neimenovan v Ljubljani; 40.22 K: nabral gospod dr. J. Červeny, Cerknica; 30 K: slavno županstvo Litija; po 20 K: dr. Janko Babnik, c. kr. dvorni svetnik, Dunaj, Martin Colarič, Ljubljana, A. Deles, c. kr. ravnatelj pomožnega urada, Trst, Fran Dolenec, Stara Loka, Martin Jurkovič, dekan, Ljutomer, Fran Majdič, Jarše, dr. Ivan Pekolj, deželni sodni svetnik v p., Dunaj, gospa M. Seidl, Novomesto, Al. Vodnik, Ljubljana, dr. Dragotin Treo, odvetnik, Gorica, Mestna blagajna v Idriji, posojilnica v Slov. Bistrici in v Trebnjem; 16 K: Ignac Gruntar, c. kr. notar, Ribnica; 15 K: Fran Kadunec, profesor na deželni višji realki, Banjaluka; 12 K: Ivan Verhovnik, trnovski župnik, Ljubljana; po 10 K: dr. Janko Benedik, Bled, dr. Fr. Göstl, vodja deželne blaznice, Studence, Andrej Jakil, tovarnar, Rupa, dr. Josip Jelenc, Dunaj, dr. Fr. Kos, c. kr. profesor, Gorica, dr. Otmar Krajec, Ljubljana, dr. Vek. Kukovec, odvetnik, Celje, R. Marenčič, trgovec, Kranj, Fr. Matejčič, c. kr. deželni šolski nadzornik, Trst, Martin Ogorevc, Konjice, Tomo Pavšlar, Kranj, Anton Peterlin, c. kr. profesor, Ljubljana, Ivan Petrič, c. kr. inžener, Dunaj, dr. Anton Pavšič, c. kr. sodni svetnik, Trst, dr. Albin Poznik, c. kr. notar, Novomesto, Anton Reich, c. kr. ravnatelj, Ljubljana, dr. Reja, zdravnik, Komen, Fr. Roblek, državni poslanec, Žalec, dr. Fr. Rosina, Maribor, Jos. Rotner, c. kr. sodni svetnik, Vransko, dr. Matija Schmiermaul, Rajhenburg, Ferdinand Seidl, Gorica, dr. Gvidon Srebre, Brežice, K. Savnik, Kranj, Ivan Šepic, Konjice, dr. Škarja, deželni tajnik, Ljubljana, M. A. Ternovec, c. kr. dvorni svetnik v p., Trst, Anton Trevn, Jesenice, dr. Pavel Turner, Maribor, Ivan Valenčič, Trnovo in slavno županstvo Poljane nad Škofjo Loko; 8 K: M. Mladič, Dunaj; po 6 K: Fr. Gasparin, c. kr. profesor, Dunaj, Alojzij, c. kr. finančni komisar, Radovljica, dr. Karl Racner, c. kr. davčni svetnik v pok., Gradec, Peter Zink, c. kr. sodnik, Volosko; po 5 K: Karol Barbarič, Novomesto, dr. Alojzij Brenčič, odvetnik, Celje, dr. Ant. Brumen, odvetnik, Ptuj, dr. Jože Debevec, c. kr. profesor, Kranj, dr. Anton Furlan, c. kr. sodnik, Brdo, dr. Jos. Globevnik, odv., Novomesto, dr. Fr. Horvat, c. kr. notar, Brežice, Jakob Kogej, c. kr. notar, Postojna, Rudolf Kokalj, Kranj, Lavrenčič in Domicelj, Gorica, Luka Lavtar, c. kr. profesor, Maribor, Ivan Liesskounig, ravnatelj v p., Gradec, Matija Marinček, c. kr. notar Tržič, Fr. Martelanc, c. kr. okrajni živinozdravnik, Tolmin, Fran Pahernik, veleposestnik, Vuhred, dr. Vlad. Pertot, Dunaj, And. Podhostnik, župnik na Rečici ob Savinji, Henrik Schreiner, c. kr. ravnatelj, Maribor, Jos. Sitter, c. kr. sodni svetnik, Brežice, Otmar Skale, c. kr. okrajni živinozdravnik, Novomesto, dr. Jak. Sket, c. kr. vladni svetnik, Celovec, Anton Skok, Domžale, Ant. Svetina, c. kr. notar, Pliberk, Iv. Tomaževič, ravnatelj v p., Dunaj, Evg. pl. Trbuhovič, Velika Loka pri Trebnjem, Ivan Vidmar, c. kr. poštni višji upr., Pulj, Ivan Vončina, magistratni ravn., Ljubljana, Norbert Zanier, Št. Pavel v Sav. dol., Fran Zagar, Barkovlje, dr. Anton Žižek, Ormož; po 4 K: Janez Klemenčič, višji poštni kontrolor, Ljubljana, Fr. Košmelj, Železniki, dr. Fr. Perne, Kranj, Lav. Schwentner, Ljubljana; po 3 K: Fr. Nemec, Nabrežina, Anton Nežič, dekan, Čepič, Jože Reisner, c. kr. prof. Ljubljana, dr. Jože Tominšek, Ljubljana, Vl. Vojska, Gradec, M. Windischer, Kranj; po 2 K: Fr. Cerar, Domžale, Iv. Engelsberger, Tržič, Jos. Farkaš, Št. Jurij ob Ščavnici, L. Fürsager, Radovljica, Jos. Hafner, Škofja Loka, Fr. Heric, Praga, Fr. Jelovčan, Gorenja vas, dr. Fr. Kogoj, Jesenice, Iv. Krulec, Ljubljana, Št. Lapajne, Ljubljana, Fr. Omanov, Železniki, Fr. Omersa, Kranj, dr. Jos. Pavlin, Gorica, Anton Petriček, Žalec, Martin Schuster, Mozirje, dr. Fr. Vončina, Krško; po 1 K: Fr. Drn in Rajko Polak v Tržiču. — Odbor se iskreno zahvaljuje p. n. dobrotnikom in prosi novih podpor. Darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident juž. žel. v p., Dunaj, III-3, Reisnerstraße 27.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Fr. Divjak, Maribor

župnijska ulica štev. 7

prevzame slikanje cerkev v vseh tehničnih izpeljavah, kakor tudi vsa v svojo stroko spadajoča naročila, ki jih izvršuje točno in po zelo nizki ceni ter se priporoča častiti duhovčini in slavnemu občinstvu.

Vzorci vsakomur na razpolago :: Cene nizke : Proračuni zastonj.

Splošno priznana

najboljša postrežba po zmernih cenah :: :: edino le pri domačem brivcu :: ::

S. Ulčar-ju

Koroška cesta 7 poleg Crilove tiskarne.

Za dijake najugodnejše cene. 233

Edina narodna trgovina čevljev

Štefan Strašek, Celje

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev za gospode, dame in otroke; posebne čevlje za ples, bele in lakaste po najnižji ceni! 7

MALA NAZNANILA

ki se prejemajo po **2 vin. od besede**, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasnila o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Izurjen pozlatarski pomočnik za cerkveno delo dobi takoj stalno službo pri Alojzu Zoratti, Maribor, Schmidererjeva ulica 3. Istotam se sprejmo tudi **vajenca**. 24

Zaradi preselitve v Maribor prodam svoj **vinograd** Zagradom pri Celju (prej Vabič). Natančnejši pogoji se zvedo pri g. dr. Jos. Vrečko, odvetniku v Celju. — Karolina Planer. 23

Redka priložnost!

Po požaru uničena tovarna mi je prepustila celo zalogo rešenih, finih, težkih

flanelnih posteljnih odej

v razprodajo. Odeje imajo komaj vidne vodene madeže in jih prodam po tri komade za 9 K; gospodarske težke odeje 4 komade za 10 K z povzetjem. Odeje so 190 cm dolge in 135 cm široke, zelo tople in mehke. Prepričan sem, da da bode vsakdo z mojo pošiljatvijo zadovoljen. 26

Oton Bekera, c. kr. finančni nadpaz v p., **Nahod**, Češko.

Nikoli več

ne bodem menjal mila, odkar rabim Bergman-ovo Steckenpferd-lilijino milo (znamka Steckenpferd) od Bergmanna & Co., Tešin na Labi, ker je to milo najbolj učinkujoče od vseh drugih zdravilnih mil zoper pege; pospešuje tudi, da ostane polt sveža in lepa. Komad stane 80 vin. in se dobi v vseh lekarnah, drožerijah itd.

500 hl najboljšega haloškega vina iz l. 1909, ze dvakrat pretočenega, proda po K 30 — do 40·— loko žel. postaja „Posojilnica Sv. Barbara v Hal." 17

Služba organista in cerkovnika je v Timenici, p: Škofjidvor blizu Celovca izpraznjena in se lahko hitro nastopi. Pogoji ugodni. Prosilci, vešči kakega rokodelstva, imajo prednost — Zupnijski urad Sv. Jurja v Timenici.

Perilo

žensko in moško, kakor srajce, hlače in ovratnike, nadalje kravate, pase, rokavice, dežnike, solnčnike, predpasnike in spodnja krila samo solidni fabrikat v velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah se kupi v veletrgovski hiši 64

R. Stermecki, Celje.

Velikanska zaloga garnitur, zastorov in preprog 1 garnitura iz 1 prtića za mizo in 2 za posteljo skupaj K 9·—, fina K 10 —. Kambrikastih ostankov po 20 mt., trpežni, K 8·—, fini K 10·—, zelo fini K 12·—.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37

Lojzika Leon.

Izvrstni molitveniki

so:

Herg, Venec pobožnih molitev in sv. pesmi	K 3·50
Rozman, Dekliške bukvice	„ 3·—
Venec svetih pesmi	„ 2·—
Prijatelj otroški	„ —·40
Sv. Opravilo	„ 1·35

Vsi ti molitveniki se dobijo tudi v zlati obrezi in stanejo potem okoli 50 vinarjev več. Poštnina znaša 20—30 vin. za 1 knjigo.

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštranc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Svoji k svojim. 38 **Svoji k svojim!**

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po $4^1/_2$% brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5% do $5^1/_2$% brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osebni kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev. 4

ROBERT DIEHL, žganjarna, Celje, priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi **štajerski konjak.**

V Št. Jur ob juž. žel.!

Zakaj v Št. Jur?

ker videli boste

največjo izložbo svilnatih robcev na Štajerskem

v gornjih prostorih trgovske hiše Franc Kartin-a naslednik-a 26

Janko Artman-a

v Št. Jurju ob južni železnici.

V Mariboru!

Poduk v glasovirju, orglanju, posvetnem in cerkvenem petju, teoriji, harmoniji itd. daje mlad iskušen in renomiren kapelnik. Ponudbe naj se blagovolijo poslati pod „Kapelnik 1910“ Narodni dom, Maribor.

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamenine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobe. Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo. **Na drobno.**

Še nikdar v Slovenjgradcu!

Velikanska zaloga volnenega blaga najnovejše vrste Za moške kamgarn, loden, ševijot, lepi klobuki, srajce, močno platno za prtiče; vse po najnižji ceni pri 21

Druškovič-u

v Slovenjgradcu.

Olje od motorja oddaje 100 kg. po **25 K.**

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

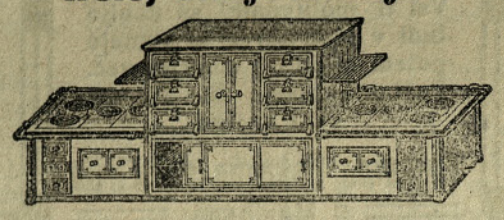

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastonj.

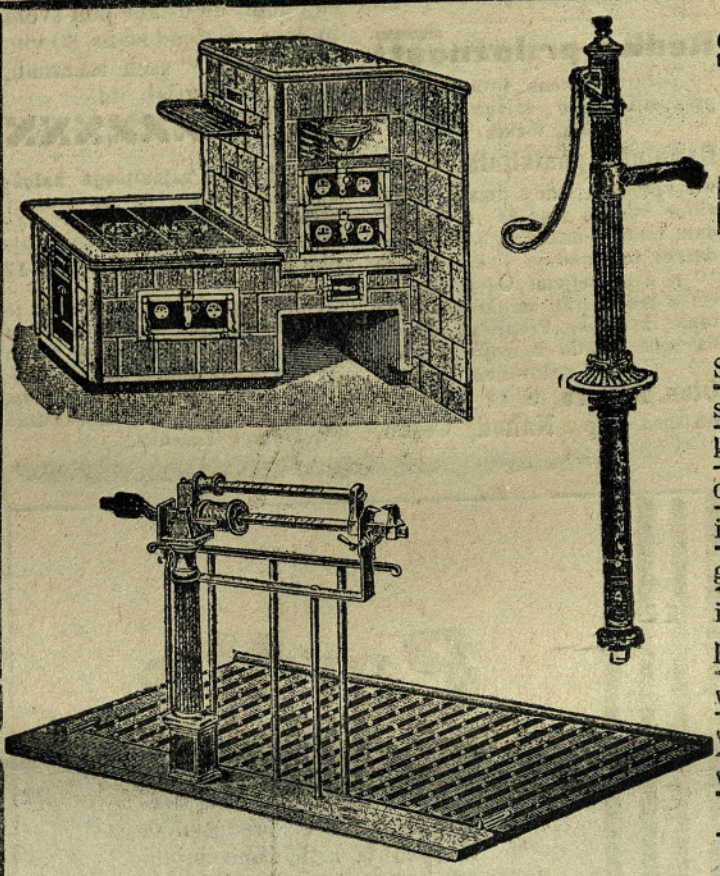

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje. kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Brzojavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“. **Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba** Brzojavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna **kamnoseška obrt** s strojnim obratom.

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementa.

Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd.

Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji.

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih **rodbinskih grobišč** (rakev).

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah.

Popravljanje spomenikov, **udelavanje** napisov v iste.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (ček konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4¾%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastave vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svoje last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure

so vsake sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvzemši praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Založnik in izdajatelj: Konzorcij „Straža“. Odgovorni urednik: Fran Rakovič. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.